

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: przedsiębiorczość i inwestycje

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet
Szczeciński

Data przeprowadzenia wizytacji: 12 – 13 marca 2025 r.

Warszawa, 2025

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	20
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	23
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	27
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	30
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	34
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	36
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	44
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	46
5. Załączniki:	53
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	53
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	53
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	53
Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych	53

Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____	53
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____	53
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____	53
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego _	53

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Anna Tobolska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. inż. Katarzyna Kocur-Bera, członek PKA
2. dr hab. Michał Przybyliński, ekspert PKA
3. Roland Wrzeciono, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Justyna Smoleń, ekspert PKA ds. studenckich
5. dr Paulina Okrzymowska, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku przedsiębiorczość inwestycje prowadzonym przez Uniwersytet Szczeciński została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2024/2025. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednia wizytacja odbyła się w dniach 2 marca 2019 r. i zakończyła się wynikiem pozytywnym (Uchwała nr 146/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 marca 2019 r.).

Wizytacja została przygotowana zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej stacjonarnie i przebiegała zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem. Wizytację poprzedziło zapoznanie się zespołu oceniającego z raportem samooceny, przygotowanie kart spełnienia standardów jakości kształcenia, wstępnego raportu częściowego. Dokonano również podziału zadań pomiędzy poszczególnymi członkami zespołu. Ponadto przeprowadzono spotkania organizacyjne, których celem było omówienie wszystkich kwestii merytorycznych, wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz ustalenie szczegółowego harmonogramu wizytacji. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z władzami Uczelni, zespołem przygotowującym raport samooceny, studentami, przedstawicielami Samorządu Studenckiego i studenckiego ruchu naukowego, nauczycielami akademickimi, a także z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych oraz dokonano przeglądu infrastruktury. Dokonano przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także udostępnionej przez władze Uczelni dodatkowej dokumentacji. Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i sugestie, o których zespół oceniający poinformował władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	przedsiębiorczość i inwestycje	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	– nauki o zarządzaniu i jakości – 82% – ekonomia i finanse – 15% – nauki prawne – 3%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 sem., 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	brak wymiaru godzinowego / 6 miesięcy / 30 ECTS (RS – Raport Samooceny)	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– specjalność: innowacje w przedsiębiorstwie – specjalność: inwestycje w przedsiębiorstwie	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	58	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	2307-2308 wg RS 2644 wg ZO	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	92,3 wg RS 96 wg ZO	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	130-132 wg RS 100 wg ZO	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	83 wg RS 56 wg ZO	-

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Źródło: raport samooceny, Uchwała Senatu, informacje uzyskane w toku wizytacji

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁵ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione

⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo
---	-------------------------------

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Wizytowany kierunek przedsiębiorczość i inwestycje jest prowadzony w Uniwersytecie Szczecińskim (US) w strukturze Wydziału Ekonomii, Finansów i Zarządzania (WEFiZ), a największą część zajęć dydaktycznych realizują pracownicy z Instytutu Zarządzania, skupieni w Katedrze Zarządzania Przedsiębiorstwem. Kierunek jest oferowany w formie studiów stacjonarnych I stopnia o profilu praktycznym. Celem kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje jest przygotowanie studentów do zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Profil praktyczny studiów ma umożliwić studentom bezpośredni kontakt z przedstawicielami podmiotów gospodarczych i czerpanie doświadczeń z realnych sytuacji biznesowych, jak również nabycie praktycznych umiejętności potrzebnych do skutecznego funkcjonowania na rynku pracy, zwłaszcza w roli przedsiębiorców lub menedżerów małych i średnich firm. Przedstawiona koncepcja kształcenia opiera się z jednej strony na przekazywaniu wiedzy z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości, ekonomii i finansów oraz pokrewnych dyscyplin naukowych, a z drugiej na rozwijaniu umiejętności praktycznych w zakresie prowadzenia małego przedsiębiorstwa, rozwijania biznesu rodzinnego lub rozwijania kariery lokalnego lidera - kreatora przedsięwzięć gospodarczych i inicjatyw w lokalnej społeczności. W koncepcji i celach kształcenia uwzględniono współczesne zagadnienia związane z przedsiębiorczością i prowadzeniem działalności gospodarczej, natomiast w znikomym stopniu uwzględniono zagadnienia związane z procesami inwestycyjnymi. Należy, więc stwierdzić, że koncepcja i cele kształcenia nie w pełni odzwierciedlają nazwę kierunku, skupiając się jedynie na zagadnieniach dotyczących przedsiębiorczości, a pomijając zagadnienia związane z procesami inwestycyjnymi.

Przedstawiona koncepcja kształcenia jest zbieżna z celami założonymi w Strategii Rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego na lata 2019-2028 oraz w Strategii Rozwoju WEFiZ na lata 2020-2024, w szczególności z celami dotyczącymi doskonalenia innowacyjnych metod dydaktycznych i koncentrowania się na kształceniu studentów na najwyższym poziomie teoretycznym z jednoczesnym wzbogacaniem ich wiedzy o praktyczne umiejętności. Realizacja misji i celów strategicznych US oraz WEFiZ ma swoje odzwierciedlenie w aktywnej współpracy z organami administracji publicznej, instytucjami publicznymi, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi, dzięki której studenci kierunku przedsiębiorczość i inwestycje mają możliwość uczestniczenia w praktykach zawodowych, stażach, a także mogą realizować projekty badawcze w różnych interdyscyplinarnych zespołach. Koncepcja studiów na ocenianym kierunku wpisuje się także w misję obywatelską US, którą jest kształtowanie elit – liderów społecznych i gospodarczych, co przejawia się w rozwijaniu wśród studentów kierunku przedsiębiorczość i inwestycje postaw proaktywnych m.in. w zakresie tworzenia własnych przedsięwzięć biznesowych czy inicjatyw społecznych.

Kierunek studiów został przyporządkowany do dyscypliny wiodącej nauki o zarządzaniu i jakości (82%) oraz do dyscyplin uzupełniających tj. ekonomia i finanse (15%) oraz nauki prawne (3%) – taka struktura przyporządkowania znajduje swoje odzwierciedlenie w koncepcji i celach kształcenia, które są związane głównie z kompetencjami zarządzania przedsiębiorstwami inwestycyjnymi oraz w szczególności małymi i średnimi przedsiębiorstwami, z uwzględnieniem uwarunkowań ekonomicznych i społeczno-gospodarczych, w tym także uwarunkowań prawnych. Tym niemniej ze względu na kluczowe kompetencje uzyskiwane przez absolwentów kierunku związane głównie z dyscypliną nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse, należy rozważyć zasadność przyporządkowania kierunku do trzeciej dyscypliny tj. nauki prawne w tak niewielkim stopniu, wskazującym jedynie na jej subsydiarność. Przyporządkowanie studiów na ocenianym kierunku do dyscypliny wiodącej, tj. nauki o zarządzaniu i jakości jest uzasadnione prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w zakresie tej dyscypliny, o znaczącej randze odzwierciedlonej w kategorii naukowej A. Pracownicy badawczo- dydaktyczni związani z tą dyscypliną skupieni są głównie w Instytucie Zarządzania (IZ), a rozwijane przez nich badania naukowe umożliwiają realizowanie misji i celów strategicznych w obszarze kształcenia z uwzględnieniem aktualnych wyników badawczych.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku została opracowana z uwzględnieniem postępu w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej oraz z uwzględnieniem dynamicznych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym. W szczególności uwzględniono nowoczesne technologie, innowacyjne modele biznesowe, metody zarządzania oraz zmieniające się regulacje prawne i ekonomiczne. Przykładem może być implementacja do programu studiów zagadnień związanych z digitalizacją procesów biznesowych, tj. z wykorzystaniem mediów społecznościowych w biznesie, e-commerce, automatyzacją sprzedaży, wykorzystaniem sztucznej inteligencji i analityki danych w biznesie. Uwzględniono także treści dotyczące nowoczesnych metod zarządzania, np. zwinne podejście do zarządzania (Agile, Scrum), czy też zarządzanie kapitałem intelektualnym, albo zarządzanie różnorodnością i podejściem kompetencyjnym w zarządzaniu. W programie studiów zaimplementowano również treści dotyczące współcześnie istotnych zagadnień zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu, jak również zagadnienia prawne dotyczące istotnych współcześnie regulacji cyfrowych, ochrony danych osobowych (RODO) oraz aspektów prawnych działalności online. W programie zawarto również treści dotyczące nowych form finansowania przedsiębiorstw: crowdfundingiem, venture capital, finansowaniem społecznym oraz alternatywnymi źródłami kapitału. Uwzględnienie wymienionych zagadnień w procesie kształcenia powinno umożliwić absolwentom ocenianego kierunku lepsze przygotowanie do funkcjonowania w nowoczesnym środowisku biznesowym i wdrażania innowacyjnych rozwiązań w swojej przyszłej działalności zawodowej.

Konstrukcja programu studiów ma umożliwić absolwentom funkcjonowanie na współczesnym rynku pracy, w szczególności na ścieżkach kariery przedsiębiorcy i menedżera, i w niewielkim stopniu jako specjalisty ds. inwestycji. Tak więc profil absolwenta odzwierciedla potrzeby współczesnego rynku pracy w zakresie kompetencji związanych z zakładaniem i prowadzeniem firm, szczególnie w sektorze MŚP i startupów, z umiejętnościami wykorzystania nowoczesnych technologii i narzędzi e-commerce. Trudno jednak zgodzić się ze stanowiskiem Uczelni, że studia na wizytowanym kierunku mają przygotować absolwentów do współczesnych wyzwań rynkowych związanych z zarządzaniem finansami i inwestycjami, ze względu na znikomy wymiar zajęć z tego zakresu w programie studiów.

Uczelnia udokumentowała, że w opracowaniu koncepcji kształcenia oraz jej realizacji uczestniczą zarówno pracownicy Uniwersytetu oraz studenci poprzez swoich przedstawicieli w takich gremiach,

jak Rada Dydaktyczna Wydziału, Zespół kierunku przedsiębiorczość i inwestycje czy Samorząd Studencki. Uczestniczą także przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, głównie w ramach działającej Rady Pracodawców. Uwagi zbierane od interesariuszy są uwzględniane przy modyfikowaniu programu studiów, co również zostało poparte przykładami.

W realizacji programu studiów wykorzystywane są narzędzia kształcenia zdalnego, takie jak platformy e-learningowe Moodle oraz ms Teams. Zasady prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określone są w zarządzeniu nr 7/2023 Rektora z 18 stycznia 2023 r. w sprawie zasad organizacji i prowadzenia w Uniwersytecie Szczecińskim zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość przy wykorzystaniu oprogramowania, do korzystania, z którego Uczelnia jest uprawniona na podstawie posiadanych licencji.

Zestaw zaplanowanych do osiągnięcia efektów uczenia się jest nadzwyczaj rozbudowany. Obejmuje 20 efektów z zakresu wiedzy, 36 efektów z zakresu umiejętności oraz 6 z zakresu kompetencji społecznych. Efekty te mieszczą się w dyscyplinach, do których przypisany jest kierunek. Zdecydowana większość wskazuje na wiedzę i umiejętności z zakresu prowadzenia małego przedsiębiorstwa lub organizacji non-profit, natomiast tylko jeden (U27, potrafi wyszukiwać szanse inwestycyjne i prawidłowo je ocenić) odwołuje się wprost do inwestowania. W dwóch innych efektach pojawia się słowo „inwestycje”. Analiza efektów uczenia się określonych dla zajęć prowadzi do stwierdzenia, że słowo „inwestycje” rozumiane jest tutaj wyłącznie w sensie inwestycji rzeczowych, jako jeden z koniecznych aspektów działalności MSP i mieści się w zakresie pierwszego członu nazwy kierunku. Efekty uczenia nie odpowiadają więc w pełni nazwie kierunku. Problem ten wybrzmiał wyraźnie na spotkaniu zespołu wizytującego ze studentami, którzy wyrazili swoje rozczarowanie pominięciem zagadnień związanych z inwestowaniem. Uwaga taka pojawiła się także ze strony pracodawców. Problem mylącej nazwy jest bez wątpienia najbardziej widocznym problemem związanym z funkcjonowaniem kierunku.

Ogólnie rzecz biorąc, kierunkowe efekty uczenia się, a także te sformułowane na poziomie zajęć są zgodne z profilem praktycznym, są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Uwzględniają w szczególności umiejętności praktyczne, komunikowania się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności zawodowej właściwej dla kierunku. Są możliwe do osiągnięcia i sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Zaplanowany zestaw efektów posiada jednak kilka istotnych mankamentów.

Tak znaczna liczba kierunkowych efektów uczenia się prowadzi do ich powielania i utrudnia ocenę prawidłowości przyporządkowania do nich efektów dla zajęć. Wyraźnie widoczna jest zbieżność umiejscowionych obok siebie efektów: U10 - umie posługiwać się podstawowymi normami prawnymi (zwłaszcza ustawa Prawo Przedsiębiorców i Kodeksem Cywilnym) na potrzeby zakładania małego przedsiębiorstwa lub organizacji non-profit i U11 - prawidłowo posługuje się systemami normatywnymi oraz konkretnymi normami i regułami prawnymi i normami etycznymi w prowadzeniu małego przedsiębiorstwa i organizacji non-profit, a także U17 - potrafi przygotować raporty, prezentacje, referaty z zastosowaniem terminologii z zakresu przedsiębiorczości i inwestycji na potrzeby potencjalnych inwestorów w momencie zakładania działalności gospodarczej lub organizacji non-profit i U18 - posiada umiejętność opracowania wyników analiz, studiów przypadku oraz raportów dla działającego małego przedsiębiorstwa lub organizacji non-profit, szczególnie z zakresu

przedsiębiorczości i inwestycji. Podobne zbieżności występują także pomiędzy efektami: U14 - umie przeprowadzić analizę wariantów decyzyjnych z uwzględnieniem czynnika ryzyka rynkowego i posiada umiejętności wdrażania proponowanych rozwiązań w praktyce i U28 - umie ocenić wpływ ryzyka na efektywność planowanych przedsięwzięć, natomiast efekt U06 wskazuje wpływ cykli koniunkturalnych na działanie małego przedsiębiorstwa zawiera się w efekcie U02 - potrafi wyjaśnić wpływ trendów ekonomicznych, polityczno-prawnych, technologicznych, socjokulturowych w otoczeniu na funkcjonowanie małego przedsiębiorstwa i organizacji non-profit. Identyfikuje przyczyny zmian w otoczeniu i przewiduje ich skutki.

Rozdrobnienie skutkuje też sytuacją, w której efekt kierunkowy realizowany jest na jednych lub dwóch zajęciach (oprócz praktyki zawodowej, w ramach której realizowane są bez mała wszystkie efekty z zakresu umiejętności). Co ciekawe, uwaga ta dotyczy efektu U16 - potrafi zastosować holistyczne podejście do zarządzania i analizowania poszczególnych funkcji w małym przedsiębiorstwie lub organizacji non-profit ze względu na ich współzależność. Ten, dość ogólnie sformułowany efekt, realizowany jest jedynie na zajęciach *zarządzanie zasobami ludzkimi*.

Należy w tym miejscu zauważyć, że efekt: U19 - umie przygotować i zaprezentować wystąpienia ustne z zakresu przedsiębiorczości (np. koncepcje własnego biznesu) i inwestycji (np. projekt rozwojowy małego przedsiębiorstwa dla inwestorów) w języku polskim i obcym nie jest weryfikowany w odniesieniu do języka obcego. Podobnie, nie są weryfikowane efekty U20 i U21 w zakresie specjalistycznego języka obcego.

Uczelnia nie w pełni uzgodniła efekty kierunkowe z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, ponieważ w kategorii opisowej wiedzy: zakres i głębia - kompleksowość perspektywy poznawczej i zależności, nie uwzględniono odpowiedniego dla poziomu 6 stopnia zaawansowanego. Dość często planuje nabycie podstawowej wiedzy i umiejętności (choćby W02 - zna podstawowe kategorie i pojęcia z zakresu nauk ekonomicznych ...).

Efekty sformułowane na poziomie zajęć są generalnie poprawne, pomimo wskazanych wątpliwości wynikających z rozdrobnienia i powielenia efektów kierunkowych. W niektórych sylabusach niepoprawnie zostały sformułowane efekty w kategorii kompetencje społeczne (w rzeczywistości wskazują na umiejętności), np. e-biznes (na dodatek efekty nie są specyficzne dla tych zajęć), finansowanie małych firm, marketing w małej firmie. Poza tym w bardzo wielu sylabusach efekty dla zajęć są niewłaściwie powiązane z efektami kierunkowymi (z kilkoma czy kilkunastoma efektami, na dodatek jednocześnie z różnymi kategoriami opisowymi; przedsiębiorczość, praktyka zawodowa, gra decyzyjna, ocena efektywności inwestycji....). Utrudnia to stworzenie efektywnego systemu weryfikacji efektów. Są to kolejne argumenty potwierdzające tezę, że tak rozbudowany system kierunkowych efektów uczenia się jest trudny do opanowania. Efekty uczenia się sformułowane dla zajęć z dziedziny nauk humanistycznych nie odnoszą się do efektów kierunkowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁶ (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Przedstawiona koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku przedsiębiorczość i inwestycje jest zbieżna z celami założonymi w Strategii Rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego oraz w Strategii Rozwoju WEFiZ. W przedstawionej koncepcji i celach kształcenia uwzględniono współczesne zagadnienia związane z przedsiębiorczością i prowadzeniem działalności gospodarczej, natomiast w znikomym stopniu uwzględniono zagadnienia związane z procesami inwestycyjnymi. Należy więc stwierdzić, że koncepcja i cele kształcenia nie w pełni odzwierciedlają nazwę kierunku, skupiając się jedynie na zagadnieniach dotyczących przedsiębiorczości, a pomijając zagadnienia związane z procesami inwestycyjnymi. Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, w szczególności dotyczy to dyscypliny wiodącej nauki o zarządzaniu i jakości oraz uzupełniającej ekonomii i finansów. Natomiast należy ponownie rozważyć przyporządkowanie w niewielkim stopniu do dyscypliny nauk prawnych, która ma jedynie charakter subsydiarny w odniesieniu do kluczowych kompetencji absolwentów. W programie studiów uwzględniono postęp w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej właściwych dla obszaru przedsiębiorczości, a jedynie w znikomym stopniu związanym z działaniami inwestycyjnymi. Koncepcja i cele kształcenia zorientowane są na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności na ścieżki kariery przedsiębiorcy i menedżera, ale nie jako specjaliści ds. inwestycji. Uczelnia udokumentowała, że w opracowaniu koncepcji kształcenia uczestniczą zarówno interesariusze wewnętrzni jak i zewnętrzni.

Efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Są one właściwe dla przygotowania absolwentów do prowadzenia działalności gospodarczej, redukując pojęcie inwestycje do jednego z aspektów funkcjonowania MSP. Uwzględniają w szczególności umiejętności praktyczne, komunikowania się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności zawodowej właściwej dla kierunku. Są możliwe do osiągnięcia i sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Stwierdzone nieprawidłowości stanowiące podstawę do obniżenia oceny:

1. Koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z nazwą kierunku, gdyż skupiają się jedynie na zagadnieniach dotyczących przedsiębiorczości, a pomijają zagadnienia związane z procesami inwestycyjnymi.
2. Stwierdzono powielanie się kierunkowych efektów uczenia się, a cały zestaw tych efektów jest mało przejrzysty.
3. Część efektów kierunkowych nie jest dostosowana do 6 poziomu PRK.

⁶W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

4. Efekt U19 nie znajduje pełnego przełożenia na poziom zajęć i nie jest weryfikowany w zakresie przygotowania i zaprezentowania wystąpienia ustnego z zakresu przedsiębiorczości (np. koncepcje własnego biznesu) i inwestycji (np. projekt rozwojowy małego przedsiębiorstwa dla inwestorów) w języku obcym. Podobnie efekt U20 w zakresie specjalistycznego języka obcego oraz efekt U21, *potrafi wykorzystać znajomość języka obcego w kontaktach biznesowych, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego*

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się rozważenie zasadności przyporządkowania studiów na ocenianym kierunku do dyscypliny nauki prawne w tak niewielkim stopniu, wskazującym jedynie na jej subsydiarność względem kluczowych kompetencji uzyskiwanych przez absolwentów kierunku, związanych głównie z dyscypliną nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse.
2. Rekomenduje się przypisanie efektów uczenia się dla zajęć z dziedziny nauk humanistycznych do kierunkowych efektów uczenia się.

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie zgodności koncepcji, celów kształcenia i efektów uczenia się z nazwą kierunku.
2. Zaleca się uporządkowanie zestawu efektów kierunkowych, aby uniknąć powtórzeń i zawierania się.
3. Zaleca się dostosowanie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się do 6 poziomu PRK.
4. Zaleca się usunięcie nieprawidłowości, polegającej na braku zapewnienia osiągnięcia w pełni efektów U19, U20 i U21.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Aktualnie obowiązujący program studiów na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje został zatwierdzony Uchwałą Senatu nr 46/2024 Senatu z dnia 25 kwietnia 2024 r. Program studiów, uchwalony przez Senat zawiera wszystkie wymagane w rozporządzeniu elementy zapisane

w sylabusach dla poszczególnych zajęć oraz w części wskaźnikowo-opisowej. Plan studiów nie stanowi załącznika do programu studiów, lecz został opracowany na jego podstawie.

Zajęcia podzielone są na grupy: podstawową, kierunkową, specjalności, inne zajęcia do zaliczenia, moduły i bloki. Sposób zestawienia planu zajęć jest mało przejrzysty. W ramach programu studiów zaplanowano dwie specjalności: *innowacje w przedsiębiorstwie* i *inwestycje w przedsiębiorstwie*.

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności małych przedsiębiorstw. Absolwent zostanie wyposażony w kompetencje, które umożliwią mu uruchomienie, przejęcie lub po prostu efektywne funkcjonowanie w ramach małej firmy. Można jedynie zwrócić uwagę na brak zajęć pozwalających na zapoznanie się z oprogramowaniem finansowo-księgowym. Studenci poznają podstawy rachunkowości, ale, jak stwierdzili podczas spotkania z zespołem wizytującym, brak było czasu na pracę z programem. Analiza sylabusów wykazała także, że proponowana literatura w ok. połowie przypadków kończy się na latach 2016-17. Brak aktualnej literatury uwidacznia się m. in. w sylabusach dla zajęć informatycznych np. *narzędzia informatyczne w małej firmie* (2017), *technologie ICT w małej firmie* (2016).

Konsekwentnie, treści programowe pomijają zagadnienia związane z inwestowaniem, również w ramach specjalności *inwestycje w przedsiębiorstwie*. Pojęcie „inwestycji” sprowadzone wyłącznie do wymiaru inwestycji rzeczowych jest tutaj rozumiane jako forma rozwoju działalności małej firmy. W ramach tej specjalności zgrupowane są następujące zajęcia: *e-biznes, internacjonalizacja małej firmy, system wspierania małej firmy, zarządzanie kreatywnością, zarządzanie technologią, planowanie w małym przedsiębiorstwie, wycena przedsiębiorstw, zarządzanie projektami w małym przedsiębiorstwie*. Nazwa specjalności nie ma więc głębszego uzasadnienia. Przedstawiciele Uczelni uzasadniali tę nazwę spostrzeżeniem, że każdy z omawianych obszarów wiąże się w jakiś sposób z inwestowaniem, ale opierając się na tym argumentie nie sposób odróżnić od siebie obu specjalności.

Treści kształcenia można uznać za kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów. Zapewniają one uzyskanie wszystkich efektów uczenia się (poza wspomnianymi już w opisie kryterium 1 efektami U19, U20 i U21).

Studia przewidziane są i prowadzone wyłącznie w formie stacjonarnej. Obejmują 6 semestrów i 180 punktów ECTS, kończą się uzyskaniem tytułu licencjata. Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Uczelnia przewidziała w programie studiów 1924 godziny zajęć oraz dodatkowo praktyki zawodowe, w przypadku których zaplanowano 0 godzin, przy czym przewidziano, że student w ramach praktyk zdobędzie 30 punktów ECTS (co zresztą jest liczbą zbyt małą w stosunku do wymagań). Zespół wizytujący ustalił, że praktyki odbywają się w wymiarze ok. 720 godzin zegarowych. Do zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia Uczelnia zaliczyła, zgodnie z przedstawionym zestawieniem, 357 godzin konsultacji na specjalności *innowacje w przedsiębiorstwie* i 356 na specjalności *inwestycje w przedsiębiorstwie*, wyliczając ostatecznie, że zajęcia te dostarczają ogółem ok. 92 punktów ECTS. Wskazane godziny konsultacji nie posiadają uzasadnienia, zwłaszcza że w niektórych przypadkach konsultowanie projektów jest wyraźnie przewidziane w sylabusach w ramach zajęć (np. w sylabusie *e-biznes* przeznaczone są na to 5 i 6 zajęcia, łącznie 4 godziny). Tymczasem np. do wykładu z dziedziny nauk humanistycznych (45 godzin

zajęć) doliczono 18 godzin konsultacji, *podstaw prawa dla ekonomistów* (30 godzin) – 14 godzin konsultacji (w sylabusie – 10 godzin). Godziny te nie są wliczane do pensum, co wynika z zarządzenia Rektora US nr 191/2021 z dnia 15 września 2021.

Podsumowując, można ocenić, że pomimo niewłaściwego sposobu ustalenia w programie studiów, de facto liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Podobnie, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami. Po wliczeniu 30 punktów ECTS (praktyki) do puli takich zajęć i odrzuceniu en bloc godzin konsultacji, wynosi ona 96, czyli stanowi ponad połowę ogólnej liczby punktów.

Sekwencja zajęć lub grup zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach (wykłady obejmują 647 godzin, a więc ok. 1/3 zajęć bez uwzględnienia praktyk) są właściwe dla profilu praktycznego i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Program studiów umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze 31% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, według zasad, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Są to przede wszystkim zajęcia specjalnościowe, łącznie z seminarium i praktyką zawodową (49 punktów) oraz wykłady z dziedziny nauk humanistycznych (5 ECTS) i wykład ogólnouczelniany do wyboru (2 ECTS), co daje łącznie 56 punktów ECTS. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że ze względu na liczbę studentów uruchamiana jest tylko jedna specjalność, co praktycznie ogranicza wybór studentów znajdujących się w mniejszości.

Uczelnia przedstawiła zestawienie zajęć, z którego wynika, że zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne przypisano 130-132 punkty ECTS (w zależności od specjalności). Niewłaściwie wliczono tutaj lektoraty, co obniża tę liczbę o 10. Niewłaściwie wpisano też całkowitą liczbę punktów ECTS w przypadku, gdy zajęcia w części prowadzone są w formie wykładu, gdzie realizowane są efekty z zakresu wiedzy (np. MSP w Unii Europejskiej). Korekta wynikająca z tego typu błędów powinna wynosić ok 20 ECTS. Podsumowując, liczba punktów ECTS przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne jest bliska 100, a więc spełnia zapisy ustawy.

Zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka obcego ograniczone są do lektoratów, którym przypisano 10 punktów ECTS. Student może także wybrać zajęcia w języku angielskim z oferty zajęć do wyboru. Brak jest innych zajęć obowiązkowych, w związku z czym nie są w pełni realizowane dwa efekty kierunkowe związane z kompetencjami językowymi, jak zostało opisane w analizie kryterium 1, gdzie sformułowano odpowiednie zalecenie.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku lektoratów efekty uczenia się sformułowane są inaczej w przypadku każdego języka i nie opisują progresu w poszczególnych semestrach. Uniemożliwia to weryfikację osiągnięcia efektów na poszczególnych etapach nauki, przyznawanie punktów ECTS po zakończeniu każdego semestru jest więc niezasadne. Podobna sytuacja występuje w przypadku zajęć *problemy biznesu w praktyce* prowadzonego w semestrach 1-5.

W programie studiów uwzględnione są dwa zajęcia do wyboru z dziedziny nauk humanistycznych, którym przyporządkowano łącznie 5 punktów ECTS. Metody i techniki kształcenia na odległość

stosowane są pomocniczo. W tej formie prowadzone są jedynie szkolenia, którym nie przypisano punktów ECTS – np. BHP, biblioteczne.

Metody kształcenia są na ogół tradycyjne, lecz można je ocenić jako różnorodne, specyficzne i zapewniające osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się (z wyjątkiem wspomnianych wcześniej). Oprócz klasycznego wykładu podawczego, dość często wykorzystywana jest metoda projektowa polegająca na przygotowaniu biznesplanu, także praca w grupie. Inne metody to analiza przypadku, dyskusja, gra decyzyjna. W trakcie pięciu zajęć odbywają się zajęcia terenowe w łącznym wymiarze 75 godzin. Wykorzystywane jest powszechnie dostępne oprogramowanie komputerowe, choć nie tak często, jak to zostało opisane na s. 19. Żaden z wymienionych tam programów, oprócz Excela nie został odnaleziony w sylabusach, natomiast brak zastosowania na zajęciach systemów finansowo-księgowych potwierdzili dodatkowo studenci w trakcie spotkania z zespołem wizytującym. Uczelnia wyjaśnia, że nie uwzględnia w sylabusach oprogramowania, gdyż to zmienia się dynamicznie i informacja może być nieaktualna w momencie obowiązywania sylabusu na danym cyklu dydaktycznym. Nie jest to przekonujące, ponieważ Uczelnia posiada dwa zestawy sylabusów – pierwszy, uchwalany przez Senat zawiera wyłącznie informacje wymagane w rozporządzeniu, drugi zestaw jest na bieżąco modyfikowany i zawiera dodatkowo informację np. o literaturze. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby aktualizować w ten sam sposób informacje o wykorzystywanym oprogramowaniu. W programie studiów laboratoria obejmują 120 godzin, a więc ok. 6% ogółu zajęć, bez uwzględnienia praktyk, co jest dość niskim wskaźnikiem. Biorąc pod uwagę specyfikę kierunku, nie jest to wskaźnik alarmujący, jednak warto zastanowić się nad jego podniesieniem.

Środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się są właściwie dobrane do specyfiki kierunku, stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, zapewniają przygotowanie do działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Generalnie odpowiadają opisowi na s. 21 raportu samooceny, choć tu także, znaleźć można stwierdzenia nieco na wyrost np. nie stwierdzono, aby studenci testowali hipotezy, a aktywność studentów w programie Erasmus + z pewnością nie stanowi potwierdzenia wysokiego poziomu znajomości języka, gdyż jest bardzo niska.

Organizacja studiów jest w razie potrzeby dostosowywana do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Regulamin studiów oferuje w tym zakresie powszechnie stosowane rozwiązania, takie jak IOS lub IPS.

Metody i techniki kształcenia na odległość, w przypadku wszystkich zajęć, nie tylko kształtujących umiejętności praktyczne są wykorzystywane pomocniczo. Wyjątek stanowią, jak wspomniano, kilkugodzinne, obowiązkowe szkolenia.

Zajęcia rozplanowane są równomiernie. W każdym semestrze student uzyskuje 30 punktów ECTS. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach

Praktyki studenckie dla studiów pierwszego stopnia na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje - profil praktyczny - są integralną częścią procesu kształcenia i umożliwiają kompleksowe przygotowanie studentów do przyszłej pracy zawodowej. Program praktyk studenckich zawiera cele praktyk oraz efekty uczenia się, które student powinien osiągnąć. Efekty te studenci powinni osiągnąć w zakresie

umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć.

Studenci mogą odbywać praktyki zawodowe na 3, 4, 5 i 6 semestrze studiów. Łączny wymiar obowiązkowych praktyk zawodowych dla studentów na kierunku przedsiębiorczości i inwestycje nie został określony zarówno na poziomie programu studiów, jak również w umowie o współpracy w zakresie praktyk zawodowych oraz porozumieniu w sprawie organizacji praktyki zawodowej dla studenta Uniwersytetu Szczecińskiego, a także w Karcie odbycia praktyki studenckiej. Umieszczenie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Zespół wizytujący ustalił, że dla poszczególnych semestrów zaplanowano w programie studiów 0 godzin praktyk, przy czym przewidziano, że student w ramach praktyk zdobędzie 30 punktów ECTS. Przypisano im odpowiednio po 5 ECTS dla 3, 4 i 5 semestru oraz 15 ECTS dla 6 semestru, łącznie 30 ECTS, zatem liczba punktów przypisana do praktyk jest niewystarczająca. Zespół wizytujący ustalił, że praktyki odbywają się w wymiarze ok. 720 godzin zegarowych.

Z ramienia Uczelni, nadzór organizacyjny i dydaktyczny nad przebiegiem praktyk studenckich sprawują pełnomocnik ds. praktyki i współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania i kierunkowy Opiekun Praktyk. Organizację praktyk oraz związane z nimi prawa i obowiązki studenta oraz podmiotu przyjmującego na praktyki unormowane zostały przez Uczelnię w regulaminie praktyk studenckich na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego, stanowiący załącznik do Uchwały nr 70/2022 Rady Dydaktycznej Wydziału Ekonomii, Finansów i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 27 października 2022 roku w sprawie wyrażenia opinii na temat regulaminu praktyk studenckich na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania, a ich plan jest przygotowywany według wytycznych Uczelni. Efekty uczenia się zawarte w modułach praktyk, treści programowe określone dla praktyk określone dla ocenianego kierunku nie są prawidłowe. W sylabusie zawarto efekty uczenia się w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych. Pominięto kategorię wiedzy. Ponadto EP2, EP3, EP4 to powielone efekty kierunkowe, powiązane z kilkunastoma (12) innymi efektami kierunkowymi. Brak jakiegokolwiek logiki. Dodatkowo efekt EP5 cyt. „Potrafi identyfikować problemy społeczno- gospodarcze występujące w praktyce, przedstawiać opinie na ich temat oraz je rozwiązywać. Wykorzystuje zdobytą wiedzę do reagowania na konkretne sytuacje w praktyce prowadzenia przedsiębiorstwa lub organizacji non-profit (np. budowanie planów strategicznych, taktycznych i operacyjnych oraz ich modyfikacje)” jest w znacznej części powieleniem efektu EP4 cyt. „Wykorzystuje zdobytą wiedzę do reagowania na konkretne sytuacje w praktyce prowadzenia przedsiębiorstwa lub organizacji non-profit (np. budowanie planów strategicznych, taktycznych i operacyjnych oraz ich modyfikacje).

Kolejna nieprawidłowość to efekt EP8, który znajduje się w kompetencjach społecznych, a jego sformułowanie wskazuje na kategorię umiejętności. Treści programowe określone dla praktyki nie pozwalają na osiągnięcie wszystkich przypisanych do praktyki efektów uczenia się. Praktyka realizowana jest w 4 etapach - semestr 3,4,5,6. Nie wiadomo zatem, na jakiej podstawie zaliczane są poszczególne etapy praktyki. Wskazuje się na nieprawidłowość przypisania praktykom kilku bardzo ogólnych kierunkowych efektów uczenia się w zakresie umiejętności bez wskazania specyficznych umiejętności praktycznych oraz zadań - w zależności od specjalności - które student powinien nabywać podczas praktyki.

Po odbyciu praktyk, student składa kartę odbycia praktyki studenckiej wypełnioną przez niego oraz uzupełnioną przez zakładowego opiekuna praktyki do kierunkowego opiekuna praktyki w celu weryfikacji i uzyskania oceny. Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej jest osiągnięcie określonych dla niej efektów uczenia się. Podstawową metodą weryfikacji efektów uczenia się jest analiza dokumentacji przebiegu praktyki prowadzonej i gromadzonej w sposób określony w regulaminie praktyk studenckich, której dokonuje kierunkowy opiekun praktyk. Niestety proces oceny praktyki nie ma charakteru kompleksowego i nie jest powiązany z oceną stopnia osiągnięcia przez studenta wszystkich zakładanych efektów uczenia się. W przekazanych przez Uczelnię Kartach odbycia praktyki studenckiej brakuje efektów uczenia się oraz oceny poziomu ich osiągnięcia przez kierunkowego opiekuna praktyk. Ponadto nie zawierają one wymiaru czasu odbytej praktyki, tym samym nie dokumentują one odbycia przez studenta deklarowanego przez Uczelnię czasu praktyki zawodowej w wymiarze 750 godzin zegarowych (960 godzin dydaktycznych).

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje merytoryczne opiekuna praktyk dla kierunku przedsiębiorczość i inwestycje są odpowiednie, aby zapewnić właściwy poziom nadzoru nad realizacją praktyk. Właściwe są także relacje kierunkowego opiekuna praktyki z pracodawcami.

Uczelnia posiada sformalizowane porozumienia z pracodawcami w sprawie realizacji praktyk zawodowych w postaci umów o współpracy w zakresie organizacji praktyk zawodowych dla studentów Uniwersytetu Szczecińskiego na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje. Współpracuje z około 22 przedsiębiorstwami i instytucjami, dzięki czemu w minionych latach studenci zawsze mieli możliwość realizacji praktyki zgodnie z kierunkiem studiów. Liczba miejsc praktyk oferowana studentom ocenianego kierunku jest wystarczająca.

Wszystkie realizowane praktyki, zgodnie z zawartymi porozumieniami w sprawie organizacji praktyki zawodowej dla studenta odbywają się stacjonarnie w zakładzie pracy. Zakład pracy przyjmujący studentów na praktyki zobowiązany jest do zapewnienia warunków niezbędnych do zorganizowania i przeprowadzenia praktyki.

Uczelnia prowadzi hospitacje praktyk. Praktyki są oceniane pod względem jakościowym. Podczas hospitacji praktyki przeprowadzana jest rozmowa z przedstawicielami instytucji, w tym z zakładowym opiekunem praktyki ze strony pracodawcy, a także ze studentem. Istnieje również możliwość wyboru przez studenta miejsca praktyk samodzielnie. Każdy wybór przez studenta miejsca odbywania praktyk zawodowych jest zatwierdzany przez kierunkowego opiekuna praktyk. W przypadku zaproponowania przez studenta miejsca praktyki kierunkowy opiekun praktyki ocenia je na pod kątem spełnienia zakładanych celów oraz możliwości zdobycia umiejętności zawodowych zgodnych z kierunkiem kształcenia, umożliwiając realizację wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Niestety brak jest wskazanych i przyjętych przez Uczelnię zasad i warunków zaliczania aktywności zawodowej studenta na poczet praktyki zawodowej, umożliwiających weryfikację osiągnięcia przez studenta wszystkich efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych.

Zgodnie z przyjętym regulaminem praktyk studenckich na WEFiZ, po odbyciu praktyki student wypełnia Ankietę służącą ocenie efektów praktyk studenckich.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w prowadzeniu małych przedsiębiorstw i organizacji non profit.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Stwierdzone nieprawidłowości stanowiące podstawę do obniżenia oceny:

1. Liczba godzin konsultacji przewidzianych w programie studiów jest zawyżona w stosunku do potrzeb i faktycznej realizacji, przy czym godziny te nie są wliczane do pensum nauczycieli akademickich.
2. Sposób wyliczenia liczby punktów ECTS przypisanych zajęciom z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów jest niewłaściwy.
3. Do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne Uczelnia zalicza zajęcia nieprowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie przez studentów czynności praktycznych (niezgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 27 września 2018 roku w sprawie studiów).
4. W przekazanych przez Uczelnię Kartach odbycia praktyki studenckiej brak jest wskazanych efektów uczenia się co w konsekwencji prowadzi do braku możliwości oceny efektów uczenia się przez Kierunkowego Opiekuna Praktyk.
5. W przekazanych przez Uczelnię Kartach odbycia praktyki studenckiej nie został wskazany wymiar czasu odbytej praktyki tym samym nie zostało udokumentowane, że student wypełnił wymiar czasu praktyki zawodowej w wymiarze 750 godzin, który wskazała Uczelnia.
6. Dla form praktyki jakimi są praca zawodowa w czasie studiów oraz prowadzenie działalności gospodarczej w czasie studiów, nie została potwierdzona weryfikacja efektów uczenia się przez Kierunkowego Opiekuna Praktyk. Nie opracowano i nie przyjęto zasad i warunków zaliczania aktywności zawodowej studenta na poczet praktyki zawodowej.

7. Wykazane w sylabusie dla praktyk zawodowych efekty uczenia się dla obu specjalności tj. EP4 i EP5 są zbieżne. Również nieprawidłowo przypisano efekt uczenia się EP8 do kompetencji społecznych, podczas gdy jego sformułowanie wskazuje na kategorię umiejętności.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie identyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się zwiększenie liczby zajęć prowadzonych z wykorzystaniem programów komputerowych, przede wszystkim zapoznanie studentów z oprogramowaniem finansowo-księgowym przydatnym do prowadzenia małej firmy.
2. Rekomenduje się przegląd sylabusów pod kątem aktualności proponowanej tam literatury.
3. W przypadku zajęć trwających więcej niż jeden semestr rekomenduje się wyraźne wyodrębnienie efektów uczenia się w poszczególnych semestrach tak, aby możliwa była ich weryfikacja, a w efekcie przyznanie określonej dla danego semestru liczby punktów ECTS.
4. Rekomenduje się wskazanie w programie studiów wymiaru godzinowego praktyk tj. min. 960 godzin dydaktycznych (720 godzin zegarowych).
5. Rekomenduje się wskazanie w porozumieniu w sprawie organizacji praktyki zawodowej dla studenta Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Karcie odbycia praktyki, wymiaru czasu trwania praktyk w taki sposób, aby możliwe było wykazanie łącznego wymiaru godzinowego praktyki.
6. Rekomenduje się umiejscowienie w Karcie odbycia praktyki studenckiej dodatkowej pozycji wskazującej wymiar czasu trwania praktyk w taki sposób, aby możliwe było wykazanie łącznie dla odbytych praktyk wymiaru czasu ich trwania tj. min 720 godzin zegarowych.

Zalecenia

1. Zaleca się usunięcie nieprawidłowości związanej ze zbyt wysokim, nieposiadającym merytorycznego uzasadnienia, wymiarem godzin konsultacji przypisanych do zajęć w programie studiów.
2. Zaleca się właściwe oszacowanie liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
3. Zaleca się prawidłowe oszacowanie liczby punktów ECTS przypisanych zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne.
4. Zaleca się korektę błędnie przypisanych punktów ECTS do praktyki zawodowej zgodnie z art. 67.3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478).
5. Zaleca się określenie specyficznych oraz osiągalnych i mierzalnych efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, a także treści programowych zapewniających ich uzyskanie.

6. Zaleca się zwiększenie nadzoru kierunkowego opiekuna praktyk nad prawidłowym wypełnieniem kart odbycia praktyki studenckiej tj. wskazanie w kartach wszystkich efektów uczenia się, odpowiedniego dla tych efektów opisu czynności realizowanych w ramach uzyskiwania efektu uczenia się oraz czasu trwania praktyki w danym semestrze.
7. Zaleca się przyjęcie zasad i warunków zaliczania aktywności zawodowej studenta na poczet praktyki zawodowej, umożliwiających weryfikację osiągnięcia przez studenta wszystkich efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji na kierunek przedsiębiorczość i innowacje określone są formalnie poprzez uchwały Senatu, oraz uszczegółowione uchwałami rady dydaktycznej Wydziału Ekonomii Finansów i Zarządzania. Są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Przy rekrutacji brane są pod uwagę wyniki maturalne z następujących grup przedmiotów:

1. geografia, historia, wiedza o społeczeństwie, matematyka (jeden przedmiot do wyboru),
2. język obcy nowożytny,
3. geografia, historia, wiedza o społeczeństwie, informatyka, fizyka/fizyka i astronomia, biologia, chemia, język obcy nowożytny.

Odrębna Uchwała Senatu określa zasady kwalifikacji kandydatów będących laureatami konkursów i olimpiad.

Warunki rekrutacji na studia nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparcia Uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Dla studentów pierwszego roku Uczelnia organizuje szkolenie e-learningowe z zakresu nauczania na odległość.

Szczegółowy przebieg procesu rekrutacji oraz podstawy prawne podane są na s. 25-26 raportu samooceny. Tamże opisana jest procedura potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Zapewnia ona możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. W ciągu ostatnich 5 lat, na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje nie odnotowano przypadków potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Również warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej są opisane wyczerpująco w raporcie samooceny. Można stwierdzić, że zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Merytorycznego rozliczenia studenta w powyższym zakresie, dokonuje prodziekan ds. studenckich. Na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje nie odnotowano przypadków uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni.

Procedura dyplomowania uregulowana jest zarządzeniami Rektora i Dziekana Wydziału. Egzamin składany jest przed komisją składającą się z przewodniczącego, promotora i recenzenta, po uzyskaniu wymaganej liczby punktów ECTS i złożeniu wymienionych w zarządzeniu Rektora dokumentów, w tym gotowej pracy dyplomowej. Praca jest weryfikowana w systemie antyplagiatowym. Zasady i procedury dyplomowania: są trafne, specyficzne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Szczegóły tego procesu opisane są w raporcie samooceny na stronach 30-31.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, zapisane w regulaminie studiów umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zasady te zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen, określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie.

Regulamin studiów określa także zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. W Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. Równego traktowania studentów i doktorantów oraz Rzecznik Praw Studenta.

Szczegółowe zapisy w sylabusach określające metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, dzienników praktyk.

Analiza wybranych prac etapowych na ogół potwierdziła adekwatność stosowanych metod weryfikacji efektów uczenia się, choć pewne zastrzeżenia wzbudził skromny zakres niektórych projektów i powierzchowny charakter prac egzaminacyjnych. Nie wszystkie prace zaopatrzone są w komentarze, często brak także określonych kryteriów oceny, w szczególności określenia wkładu poszczególnych autorów w projekt grupowy.

W Uniwersytecie Szczecińskim nie są prowadzone odrębne analizy dotyczące losów absolwentów kierunku przedsiębiorczość i inwestycje. Raporty przygotowywane przez Akademickie Biuro Karier zawierają zestawienia dotyczące losów absolwentów całej uczelni, tak więc informacje podane na s. 32 raportu samooceny dotyczą wszystkich absolwentów Uniwersytetu Szczecińskiego. Uczelnia zwraca uwagę na fakt, że nie każdy student wyraża zgodę na udział w badaniach monitorujących karierę zawodową. Zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Rektora nr 187/2020 z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Szczecińskiego, przed obroną pracy dyplomowej studenci zobowiązani są do złożenia oświadczenia, w którym deklarują zgodę lub jej brak na uczestnictwo w procesie monitorowania ich dalszej ścieżki zawodowej.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów itp. oraz stawianych im wymagań są na ogół dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz zastosowań

wiedzy z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Przeprowadzona ocena wylosowanych prac dyplomowych wskazuje, że część prac nie jest dostosowana do profilu praktycznego, a ich poziom merytoryczny nie usprawiedliwia wysokich ocen. Szczególnie dotyczy to prac, których część empiryczna zasadzała się na przeprowadzeniu ankiety internetowej. Pomijając poziom samego badania, rodzi się pytanie, czy przeprowadzenie badania ankietowego jest właściwym sposobem weryfikacji praktycznych umiejętności młodych przedsiębiorców.

W myśl zarządzenia Dziekana nr 02/2023 par. 5 praca dyplomowa składana na kierunku o profilu praktycznym może mieć charakter badawczy lub projektowy i powinna różnić się od pracy składanej na kierunku o profilu ogólnoakademickim, wyraźnym charakterem aplikacyjnym. W ponad połowie poddanych analizie prac dyplomowych charakter aplikacyjny nie był wyeksponowany.

Studenci nie są współautorami publikacji fachowych, sporadycznie włączają się w działalność badawczą i organizacyjną Wydziału.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Przyczyną obniżenia oceny jest stwierdzenie, że znacząca część prac dyplomowych nie posiada charakteru aplikacyjnego i nie jest właściwa dla kierunku o profilu praktycznym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się wprowadzenie rozwiązań formalnych gwarantujących uzasadnienie ocen wystawionych w procesie weryfikacji i przekazywanie informacji zwrotnej studentom.
2. Rekomenduje się podjęcie monitorowania losów absolwentów kierunku w celu oceny ich pozycji zawodowej.
3. Rekomenduje się włączanie studentów do prowadzonych na Wydziale badań oraz innego rodzaju działalności o charakterze praktycznym.

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenia rozwiązań zapewniających pracom dyplomowym charakter odpowiedni dla kierunku o profilu praktycznym.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W roku akademickim 2024/2025 zajęcia na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje (studia pierwszego stacjonarne i niestacjonarne, profil praktyczny) prowadzi 41 pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych. W strukturze zajęć dydaktycznych dominujący udział ma kadra z tytułem naukowym. Zajęcia prowadzi 1 profesor, 7 doktorów habilitowanych, 28 doktorów oraz 5 magistrów.

Prowadzący zajęcia reprezentują następujące dyscypliny naukowe: nauki o zarządzaniu i jakości (58% pracowników reprezentują te dyscypliny w 100%, 75%, 50% lub 25%), ekonomia i finanse (49% pracowników reprezentuje ekonomię i finanse w 100%, 75%, 50% lub 25%), 1 osoba reprezentuje nauki prawne (2%), 3 pracowników zatrudnionych jest na stanowisku dydaktycznym.

Kadra badawczo-dydaktyczna i dydaktyczna posiada różnorodny dorobek publikacyjny zarówno o charakterze naukowym, praktycznym, jak i dydaktycznym. Dorobek naukowy wykładowców mieści się w dziedzinie nauk społecznych, w znaczącej części w dyscyplinach nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse.

Potwierdzony dorobek naukowy nauczycieli w zakresie prowadzonych prac badawczych, publikacji oraz realizowanych projektów i wystąpień konferencyjnych jest bezpośrednio związany z realizowanymi zajęciami. 40% pracowników posiada doświadczenie zawodowe w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej właściwych dla kierunku, a także wieloletnie doświadczenie dydaktyczne i organizacyjne w Uczelni i poza nią. Lektoraty języków obcych prowadzone są przez pracowników Studium Języków Obcych, natomiast zajęcia z wychowania fizycznego – przez kadrę zatrudnioną w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Struktura kwalifikacji oraz posiadane kompetencje kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku, a także liczebność kadry w stosunku do liczby studentów (wskaźnik 0,7) umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych.

Nauczyciele akademicy są członkami stowarzyszeń i organizacji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, zawiązanych z innowacjami, przedsiębiorczością, ekonomią oraz biznesem. Posiadają doświadczenie zawodowe w podmiotach prywatnych na stanowiskach związanych m.in. z marketingiem (na różnych szczeblach), zarządzaniem organizacją, konsultanta biznesowego, audytora wewnętrznego, itp.. Są powoływani do zespołów eksperckich, doradczych, konsultacyjnych, kontrolnych przez organy, jednostki i instytucje publiczne, samorządowe oraz prywatne, w branżach rozwojowych, technologicznych, gospodarczych, skarbowych, komunikacyjnych, weterynaryjnych, itd. Nauczyciele prowadzący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku także posiadają certyfikaty w zakresie ds. audytu wewnętrznego ISO 9001, a także w zakresie biegłego sądowego (Sad Okręgowy w Warszawie), opiniując postępowania w dziedzinie ekonomia i finanse. Nauczyciele uczestniczą w stażach naukowych, dydaktycznych i szkoleniowych w jednostkach i instytucjach polskich i zagranicznych ds. w Irlandii, Niemczech, Francji, Portugalii, Włoszech, Chorwacji, Cypru, Majorki, Bułgarii, Sri Lanka, Czarnogóra, Albania, Hiszpania, Łotwa.

Nauczyciele akademicy są przygotowani do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Na podstawie informacji przedstawionych w Raporcie Samooceny, udostępnionych w trakcie wizytacji dokumentów oraz udzielonych przez pracowników uczelni wyjaśnień, sformułować można pozytywną ocenę dotyczącą liczebności oraz struktury kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Liczebność oraz struktura kwalifikacji kadry nauczycieli akademickich umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz pełne osiągnięcie zakładanych celów kształcenia i efektów uczenia się.

Za przygotowywanie propozycji obsady zajęć dydaktycznych na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje odpowiada dziekan, biorąc pod uwagę propozycje obsady osobowej sformułowanej przez zespół kierunku. Ostateczną akceptację obsady przeprowadza prodziekan ds. kształcenia. Przydzielając zajęcia poszczególnym nauczycielom akademickim, kierownicy jednostek dydaktycznych kierują się zgodnością ich dorobku naukowego z treściami kształcenia przekazywanymi studentom podczas zajęć oraz z dyscyplinami naukowymi, do których odnoszą się kierunkowe efekty uczenia się. Bierze się pod uwagę także doświadczenie dydaktyczne nauczycieli akademickich oraz wyniki oceny okresowej nauczyciela akademickiego.

Wykłady oraz seminaria dyplomowe są powierzane osobom z co najmniej stopniem naukowym doktora, posiadającym odpowiedni dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne, co potwierdzono na podstawie przedstawionych podczas wizytacji dokumentów na rok akademicki 2024/2025.

Obsada zajęć jest prawidłowa, zaś kompetencje wymagane do prowadzenia poszczególnych zajęć są poparte doświadczeniem i kwalifikacjami naukowymi kadry prowadzącej zajęcia. Nauczyciele akademicy prowadzą od 1 do 6 zajęć na ocenianym kierunku. 80% kadry prowadzi 1-2 zajęcia, 10% kadry 3-4 zajęcia oraz 10% - 5-6 zajęć. Obciążenia godzinowe wynoszą od 120 do 423 godzin dydaktycznych, co mieści się w limitach wskazanych w art.127 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Najwyższe obciążenia dotyczą osób zatrudnionych na stanowiskach dydaktycznych.

Kadra prowadząca zajęcia na wizytowanym kierunku – 40 osób jest zatrudnionych w Uczelni na podstawowym miejscu pracy, 1 osoba w ramach umowy cywilno-prawnej. Kontakt z biznesem nauczyciele akademicy posiadają w ramach własnych działalności gospodarczych oraz świadcząc usługi w ramach umów cywilno-prawnych.

97% godzin realizowanych jest przez osoby zatrudnione w uczelni na podstawowym miejscu pracy.

Spełniony jest warunek z ds. 73, ust.2 pkt 2, ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Kompetencje zawodowe kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku oraz udokumentowany dorobek naukowy w zakresie dyscyplin, do których przypisano kierunek, umożliwiającą prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie umiejętności praktycznych.

Polityka kadrowa w US w Szczecinie obejmuje działania w zakresie kryteriów rekrutacji i selekcji pracowników, a także zmiany stanowiska pracy (zgodnie ze statutem US oraz regulaminem pracy US). Pierwszy krok związany z podjęciem starań w zakresie zatrudnienia nowego pracownika wykonuje kierownik katedry, który składa wnioski do dyrektora instytutu. Po uzyskaniu opinii rady naukowej i zgody Rektora US ogłaszany jest konkurs na stanowisko. Wybór kandydata jest następnie zatwierdzany przez Rektora.

Ocena okresowa nauczycieli akademickich odbywa się w cyklach 2-letnich, zgodnie z zarządzeniem 142/2023 Rektora US z 4 grudnia 2023 oraz zarządzeniem 106/2024 z 28 maja 2024. Pracownicy są oceniani w obszarze działalności badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej. Spotkania z nauczycielami akademickimi w sprawie rozwoju naukowego oraz kreowania indywidualnych ścieżek rozwoju odbywają się raz w roku, na którym każdy pracownik naukowo-dydaktyczny i naukowy przedstawia podsumowanie działań zrealizowanych w zakresie planu rozwoju naukowego. Wyniki oceny stanowią podstawę do prowadzenia polityki kadrowej oraz planowania przyszłej ścieżki rozwoju pracowników.

Ocena nauczycieli akademickich obejmuje również ocenę przez studentów, w ankiecie oceny nauczycieli akademickich (7 pytań) oraz w ankiecie oceny jakości kształcenia na kierunku (ankieta 10 pytań o kształceniu na kierunku, wykonywana po ukończeniu studiów). Ocenie podlega również prowadzenie zajęć dydaktycznych podczas hospitacji planowych i nieplanowych (zgodnie z Zarządzeniem 38/2022 Rektora UC z 8 kwietnia 2022 oraz zarządzeniem 165/2022 z 28 listopada 2022). Podczas wizytacji przedstawiono plan hospitacji na rok akademicki 2024/2025 oraz karty hospitacji przeprowadzonych zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich w roku 2024. Dostarczone dokumenty do wglądu podczas wizytacji zawierały bardzo ubogie rekomendacje w aspekcie doskonalenia procesu dydaktycznego.

Z wynikami analizy i rekomendacjami w zakresie przeprowadzonych hospitacji dziekan zapoznaje nauczycieli, radę dydaktyczną wydziału, a następnie przekazuje wyniki prorektorowi właściwemu ds. kształcenia. Wyniki ankiet oceny nauczycieli akademickich oraz wyniki hospitacji są brane pod uwagę w ocenie nauczyciela akademickiego, w części „dydaktycznej”. Uczelnia wspiera rozwój naukowy i dydaktyczny pracowników poprzez możliwość uczestnictwa w szeregu szkoleń i kursów oferowanych przez US (ds. Akademickie Piątki Przystani Nauki, stanowiących cykl wydarzeń on-line skierowany do naukowców i kadry dydaktycznej zachodniopomorskich uczelni publicznych realizowany w terminie od 17 czerwca 2022 roku do 31 lipca 2023 roku). Władze Uczelni oraz wydziału wspierają także nauczycieli finansowo, w sytuacjach, gdy chcą odbyć szkolenie/ kurs, który nie jest oferowany przez US.

Władze US aktywnie wspierają działania pracowników związane z podnoszeniem kwalifikacji naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych w aspekcie nagradzania oraz motywowania do dalszej pracy. Za wybitne publikacje naukowe pracownikom przysługuje dodatkowe wynagrodzenie (zgodnie z zarządzeniem 27/2024 Rektora US z 5 marca 2024 w sprawie zasad przyznawania i wysokości dodatkowego wynagrodzenia dla nauczycieli akademickich za wybitne publikacje naukowe

opublikowane w 2024 r.). Dodatkowo, nauczycielom akademickim przyznawane jest wsparcie finansowe na opublikowanie monografii poza wydawnictwem US.

Pracownicy naukowcy są wyróżniani odznaczeniami państwowymi oraz nagrodami Ministra Edukacji i Nauki (1 osoba prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku), a także wyróżnieniami o nazwie: nagroda rektora, zachodniopomorskie noble, naukowiec roku, najlepszy młody naukowiec oraz naukowiec przyszłości 2024 (w 2023 i 2024 roku nagrodzono 40rotnie osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku). Realizowana polityka kadrowa umożliwia zapewnienie prawidłowej realizacji zajęć dydaktycznych, sprzyja stabilizacji zatrudnieniu i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich.

Polityka kadrowa władz US w Szczecinie obejmuje także działania związane z równym traktowaniem oraz ochronę przed mobbingiem i dyskryminacją. W Uczelni funkcjonuje regulamin przeciwdziałania dyskryminacji (zarządzenie Rektora US 21/2022 z 2 marca 2022), Plan Równości, w tym Plan Równości Płci na lata 2022-2024 (zarządzenie Rektora US 14/2022, Kodeks Etyki Nauczyciel akademickiego (Uchwałę 124/2021 Senatu z 23 listopada 2021). W Uczelni funkcjonuje pełnomocnik Rektora ds. równego traktowania, Komisja pojednawcza (zarządzenie 09/2021 i 101/2022, komisja antydopingowa (zarządzenie 154/2020 151/2022) oraz komisja dyscyplinarna (Uchwała Senatu 75/2020). Wprowadzone procedury dążą do polubownego rozwiązywania sporów oraz reagowanie na wszelkie naruszenia zasad współżycia społecznego. Zwyczajowo na ocenianym kierunku w sytuacjach konfliktowych pomiędzy studentem i pracownikami, uczestnikiem-mediatora jest w pierwszej linii opiekun roku, następnie prodziekan ds. Studenckich, zaś w sytuacjach, które nie są możliwe do rozwiązania na podstawie rozmów z ww. osobami – jest to Prorektor ds. Studenckich.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zajęcia na ocenianym kierunku prowadzi grupa 41 nauczycieli akademickich i innych osób spoza Uczelni. Kadra reprezentuje dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, ekonomia i finanse oraz nauki prawne. Kadra dydaktyczna wykazała się aktualnym dorobkiem naukowym i doświadczeniem zawodowym umożliwiającym prawidłową realizację powierzonych im zajęć. Struktura kwalifikacji oraz doświadczenie dydaktyczne kadry umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Obciążenia godzinowe nauczycieli akademickich mieszczą się w przewidzianych w ustawie limitach. Nauczyciele akademicy zatrudnieni w Uczelni na podstawowym miejscu pracy realizują ponad 50% godzin dydaktycznych w ramach programu studiów. Polityka kadrowa Uczelni w zakresie doboru nauczycieli akademickich bazuje na sprecyzowanych kryteriach. Nauczyciele akademicy podlegają ocenom przez studentów, a także w trakcie hospitacji i w procedurze oceny okresowej, co stanowi podstawę podejmowania decyzji dotyczących ich zatrudniania oraz kreowania ścieżki rozwoju. Realizowana polityka kadrowa

obejmuje wsparcie nauczycieli w rozwoju naukowym, wzmocnieniu kompetencji dydaktycznych, z wykorzystaniem różnych narzędzi motywacyjnych. Wprowadzono także procedurę przeciwdziałania nierównemu traktowaniu i mobbingowi pracowników.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie identyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się precyzyjne formułowanie zaleceń w arkuszach hospitacyjnych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku przedsiębiorczość i inwestycje US w Szczecinie odbywają się w dwóch kampusach: Cukrowa 8 i 12 oraz Mickiewicza.

Kampus Cukrowa obejmuje 3 budynki o powierzchni użytkowej: budynek A – 4735,0 m², budynek B – 2580,70 m² oraz budynek SIL – 8425,74 m². W obiektach kampusu Cukrowa znajduje się 27 sal dydaktycznych i 15 sal seminaryjnych o łącznej powierzchni 2324,00 m², z 1605 miejscami dla studentów, a także 10 laboratoriów komputerowych, w skład których wchodzi 198 stanowisk komputerowych, z dostępem do Internetu. Wszystkie sale dydaktyczne są wyposażone w projektory multimedialne (40 sal), ekrany (18 sal), tablice multimedialne (6 sal), monitory interaktywne (12 sal), tablice zielone (9 sal), tablice białe (20 sal) oraz dostęp do Internetu (przewodowego i bezprzewodowego).

W budynkach przy kampusie Cukrowa znajdują się biblioteka wraz z czytelnią, dziekanat, pomieszczenia administracyjne, pokoje dla wykładowców, pokoje socjalne: dla pracowników naukowo-dydaktycznych oraz pracowników administracyjnych. Na terenie kampusu znajduje się zaaranżowana przestrzeń socjalna/strefa relaksu dla studentów, odpowiednio i bogato wyposażona w miejsca do wypoczynku oraz w miejsca, gdzie można przygotować sobie posiłek/napój. Szczegółowy opis infrastruktury oraz wyposażenia poszczególnych stref znajduje się w dokumentacji dostarczonej przez Uczelnię potwierdzonej podczas wizytacji.

Sale i laboratoria specjalistyczne są zgodne z potrzebami procesu nauczania się i uczenia oraz są adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej, umożliwiając także kształtowanie umiejętności praktycznych studentów.

US zapewnia infrastrukturę i oprogramowanie do prowadzenia zajęć wraz z dostępem z domu. Podczas wizytacji ustalono, że dotyczy to następującego oprogramowania: Comarch Optima, Insert Nexo, Insert GT, OptiPromag, Symfonia, Symfonia R2płatnik, PłatnikZUS, Eureka, Doctor Coster, iScala.

W kartach opisu zajęć nie zamieszczono konkretnych nazw oprogramowania ze względu na zmienność posiadanych licencji.

Platformy e-learningowe są wykorzystywane tylko do zajęć szkolenie biblioteczne, szkolenie BHP, szkolenie e-learningowe oraz w celu przekazywania danych do ćwiczeń/laboratoriów. W salach komputerowych funkcjonuje oprogramowanie, które jest możliwe do wykorzystywania podczas zajęć oraz kształtowania kompetencji praktycznych, np. tworzenia baz danych, pakiety finansowo-księgowe, zintegrowane systemy zarządzania, pakiety do obliczeń i symulacji komputerowych, do zarządzania procesami biznesowymi, a także do tworzenia opracowań graficznych. Podczas realizacji zajęć na ocenianym kierunku wykorzystywane jest oprogramowanie klasy Business Intelligence, np. Google Imagen 3 In Video, Copilot Gemini, Deepbrain (na zajęciach: Wykorzystanie mediów społecznościowych w zarządzaniu małą firmą; MS Excel (na zajęciach: Ocena efektywności inwestycji; Narzędzia informatyczne w małej firmie; Planowanie w małym przedsiębiorstwie); iFirma (na zajęciach: Narzędzia informatyczne w małej firmie); Miro (na zajęciach: Marketing w małej firmie); CANVA (na zajęciach: Wykorzystanie mediów społecznościowych w małej firmie; Marketing w małej firmie; Planowanie w małym przedsiębiorstwie); Delegation POker – Management 3.0 (na zajęciach: Zarządzanie strategiczne małą firmą); Synthesia (na zajęciach: Wykorzystanie mediów społecznościowych w zarządzaniu małą firmą); Midjourney (na zajęciach: Wykorzystanie mediów społecznościowych w zarządzaniu małą firmą), Trello (na zajęciach: Zarządzanie projektami w małej firmie), Asana (na zajęciach: Zarządzanie projektami w małej firmie).

Należy jednak zwrócić uwagę, że w kartach opisu poszczególnych zajęć nie uwzględniono wykorzystania wskazanego oprogramowania, co zostało szczegółowo przedstawione w kryterium 2.

Budynki US zarówno w kampusie Cukrowa, jak i Mickiewicza, gdzie prowadzone jest kształcenie na ocenianym kierunku, posiadają wiele udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami. Obiekty wyposażone są w windy, szerokie korytarze, toalety przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami, podjazdy, miejsca parkingowe oraz pętle indukcyjne zamontowane w aulach wykładowych (uruchamiane automatycznie).

Liczba, wielkość, układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, komputerowe oraz liczba licencji na specjalistyczne oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup, umożliwiając prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielnie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Biblioteka wydziałowa w Kampusie Cukrowa zajmuje powierzchnię 2000 m². Użytkownicy mają do dyspozycji 310 miejsc siedzących, 26 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu i baz danych. W przestrzeni wypożyczalni znajduje się 6 pokoi do pracy grupowej. Biblioteka wraz z czytelnią są czynne od poniedziałku do czwartku w godzinach 9:00–19:00, w piątki od 9:00 do 15:00 oraz w soboty zjazdowe od 9:00 do 14:00.

Biblioteka oferuje wolny dostęp do całego księgozbioru zarówno w czytelnii, jak i w wypożyczalni. Zasoby obejmują: 42 517 woluminów, w tym 38 156 woluminów wydawnictw zwartych oraz 4 361 woluminów wydawnictw ciągłych oraz depozyt z biblioteki Kampusu Mickiewicza, liczący 5500 woluminów. W dyspozycji biblioteki jest 1122 volumentów uwzględniających hasło „przedsiębiorczość”. Prenumerata obejmuje 17 tytułów czasopism polskich (m.in. Marketing i Rynek, Organizacja i Kierowanie, Personel i Zarządzanie) oraz 4 tytuły niemieckie (Logistik für Unternehmen, Internationales Verkehrswesen, HANSA, Die Bank – Zeitschrift für Bankpolitik und Bankpraxis). Wszystkie zasoby biblioteczne znajdują się w katalogu online oraz w Repozytorium Publikacji

i Bibliotece Cyfrowej US. W bibliotece funkcjonuje system RFID, umożliwiający automatyzację procesów wypożyczania i zwrotu książek. W uczelni funkcjonują urządzenia samoobsługowe - kiosk wypożyczeniowy i wrzutnia.

Studenci i pracownicy wydziału, posiadający aktywne konto biblioteczne, mają dostęp do polskich i zagranicznych baz danych, m.in.: JSTOR, EBSCO, PROQUEST, EMIS, Web of Science, Elsevier Science Direct, SpringerLink, CEEOL, LEGALIS, LEX, Notoria Serwis, Teylor&Francis.

Biblioteka oferuje wsparcie studentom i pracownikom wydziału w doborze literatury oraz w korzystaniu z baz danych. Zasoby biblioteczne są aktualizowane w zależności od posiadanych środków finansowych. Podczas wizytacji ustalono, iż pozycje literatury proponowane w sylabusach znajdują się w zasobach biblioteki, ale nie są to najnowsze wydania proponowane przez koordynatorów zajęć.

Biblioteka Ekonomiczna w Kampusie Mickiewicza działają: czytelnia czasopism i książek oraz wypożyczalnia. Biblioteka dysponuje łącznie 62 miejscami dla czytelników (w tym - 24 to stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu i baz danych), co potwierdzono podczas wizytacji ZO PKA. Księgozbiór tej biblioteki wynosi 61 819 tys. Woluminów. Szczegółowy wykaz wydawnictw, tytułów czasopism, które prenumeruje Uczelnia oraz dostęp do baz danych polskich i zagranicznych znajduje się w Raporcie Samooceny. Studenci ocenianego kierunku przedsiębiorczość i inwestycje mogą korzystać z zasobów Biblioteki Głównej US, bibliotek wydziałowych oraz wszystkich publicznych bibliotek w Szczecinie.

Wszystkie biblioteki są dostosowane dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz z niepełnosprawnościami (znajdują się tam platformy dla wózków, podjazdy, windy, monitory 23-calowe z funkcją ustawienia kontrastu, specjalistyczne programy wspierające osoby niewidome i niedowidzące (Ivona Reader, Win Braille czy NVDA). Biblioteka dysponuje urządzeniem Clover 10 (przenośna lupa elektroniczna z 10-calowym ekranem oraz ze zintegrowanym systemem dwóch kamer HD oferujących powiększony obraz), komputery są wyposażone w klawiatury ZoomText (dla osób z dysfunkcją wzroku), ę specjalistyczną oraz 2 zestawy klawiatur Sculpt Ergonomic Desktop.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa jest poddawana przeglądom okresowym, co potwierdzono protokołem dołączonym do dokumentacji. Studenci uczestniczą w procesie oceny infrastruktury w ankiecie.

Podsumowując, zasoby biblioteczne, informacyjne i edukacyjne są zgodne co do zakresu tematycznego, ale niezgodne w zakresie aktualności pozycji literatury, są dostępne, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej właściwej dla kierunku. Infrastruktura jest dostosowana dla osób z niepełnosprawnościami.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA).

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna i informatyczna, wyposażenie pomieszczeń, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Jednostka dysponuje bardzo dużym zasobem sal dydaktycznych oraz audytoryjnych. Sale audytoryjne mają możliwość łączenia i podziału, dzięki ruchomym ścianom, co ułatwia funkcjonowanie oraz organizowanie eventów. Infrastruktura dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Lokalizacja i zasoby biblioteczne są adekwatne do potrzeb kształcenia. Jednostka zapewnia dostęp do zasobów w wersji tradycyjnej i elektronicznej.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna oraz wyposażenie techniczne pomieszczeń, a także zasoby biblioteczne podlegają systematycznym przeglądom. Studenci i pracownicy mają wpływ na stan infrastruktury i zasoby niezbędne do kształcenia. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się aktualizowanie zasobów bibliotecznych zgodnie z potrzebami procesu kształcenia i polecaną dla zajęć w sylabusach literaturą obowiązkową oraz uzupełniającą.
2. Rekomenduje się zwiększenie wykorzystania oprogramowania specjalistycznego do realizacji zajęć z metod ilościowych oraz finansowo-księgowych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uniwersytet Szczeciński w związku z kierunkiem przedsiębiorczość i inwestycje, studia pierwszego stopnia, profil praktyczny, prowadzi stałą, aktywną i wielopłaszczyznową kooperację z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Pracodawcy, z którymi współpracuje Uczelnia, są reprezentantami instytucji i podmiotów gospodarczych o charakterze głównie regionalnym i krajowym. Przykładem takich podmiotów są firmy z: branży HR, sektora odnawialnych

źródeł energii, branży ICT, handlowej, outsourcingu pracowniczego, branży produkcyjnej, branży usługowej, branży logistycznej, branży finansowej, branży inwestycyjnej, a także jednostki samorządu terytorialnego i inne instytucje jak np. CBA, TVP, Policja, Główny Urząd Statystyczny. Przedstawiciele powyższych branż brali udział w spotkaniu zespołu wizytującego i potwierdzili możliwość wskazania swoich sugestii, dotyczących ewentualnych zmian w programie studiów i podwyższania kompetencji i umiejętności studentów na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje.

Kierunek przedsiębiorczość i inwestycje posiada Radę Pracodawców złożoną z 9 przedstawicieli otoczenia społeczno-biznesowego, w skład której wchodzi praktycy, menedżerowie zarządzający przedsiębiorstwami oraz właściciele małych firm. Członkowie tego gremium, uczestniczą w konsultacjach programu studiów oraz wspomagają Uczelnię w realizacji różnych form współpracy z kierunkiem przedsiębiorczość i inwestycje, wyrażają opinie dotyczące propozycji zmian w programach kształcenia w zakresie zajęć, treści programowych, praktyk studenckich, nowych specjalności oraz biorą udział w spotkaniach tematycznych ze studentami, czego dowodem jest przedstawiony protokół ze spotkania Rady Pracodawców, a także informacje przekazane przez samych pracodawców.

Rodzaj, liczba, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi współpracuje Uczelnia w zakresie projektowania i realizacji programu studiów na kierunku, jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia na tym kierunku. Jest także wystarczający dla prawidłowej realizacji procesu kształcenia, a także zgodny z obszarami działalności zawodowej oraz zbieżny z wyzwaniami zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku przedsiębiorczość i inwestycje.

Do kluczowych form współpracy ocenianego kierunku z interesariuszami zewnętrznymi należy zaliczyć: organizację praktyk, wizyt studyjnych, zajęć terenowych, konferencji, w tym międzynarodowych, uczestnictwo praktyków w zajęciach oraz warsztatów dedykowanych studentom.

Instytucje otoczenia społeczno-gospodarczego, a w szczególności pracodawcy, mają realny wpływ na kształtowanie programu studiów. Oferta programowa kierunku przedsiębiorczość i inwestycje jest dostosowana do potrzeb różnych grup interesariuszy zewnętrznych. W ramach kooperacji interesariuszy wewnętrznych i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni w ostatnich latach na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje dokonano modyfikacji, które unowocześniły i zmieniły program kształcenia pod kątem oczekiwanych na rynku kluczowych kompetencji zawodowych.

Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych przedkładają Uczelni swoje propozycje zmian zarówno w sposób nieformalny, jak również w sposób sformalizowany. W ostatnich latach na wniosek interesariuszy zewnętrznych wprowadzono, m.in. zajęcia związane z AI, skupiające się na możliwości skalowania małych firm w kontekście cyfrowych rozwiązań, zajęcia typu „Testowa firma”, na których studenci symulują działalność firmy wirtualnej, a na koniec przygotowują list CEO do akcjonariuszy podsumowujący wyniki i plany na przyszłość. Interesariusze zewnętrzni wskazywali również na możliwe trudności w realizacji praktyki zawodowej w MSP, proponując rozwiązanie wdrożenia przez uczelnię akceleratora przedsiębiorczości, w ramach którego studenci, pod okiem doświadczonych praktyków, realizowaliby określone zadania. Interesariusze zewnętrzni zaangażowani byli także w zorganizowanie wykładów dla studentów. Wśród propozycji odnotowano ponadto zmniejszenie ilości wykładów na rzecz konwersatoriów i laboratoriów.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy. Przykładem wpływu interesariuszy zewnętrznych

w kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje oraz jakości tego kształcenia przejawia się także w innych formach współpracy, a w szczególności tworzeniu sieci kontaktów zawodowych między przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, którzy prowadzą zajęcia dydaktyczne oraz biorą udział w spotkaniach ze studentami. Kontakty te są sformalizowane jak i niesformalizowane. Ponadto przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego biorą udział w cyklicznych wydarzeniach takich jak: zajęcia terenowe, podczas których studenci mają możliwość bezpośrednich spotkań z przedstawicielami biznesu i instytucji wsparcia biznesu w siedzibie firmy lub za pomocą aplikacji MTeams. Spotkania odbyły się w siedzibach firm: EURO CAPITAL DORADZTWO GOSPODARCZE Sp. z o. o. Sp. k.; Bart Agency; Hanseatic Produkcja Sp. z o.o.; Sumedi Sp. z o.o.; Era Sp. z o.o.; COMLINE Polska Sp. z o.o.; spotkanie z panem Karolem Bulasińskim (Project Manager w firmie doradczej Zarzecki i Wspólnicy Sp. z o.o.). W spotkaniach uczestniczyło kilkudziesięciu studentów.

Współpraca Uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego odbywa się również przy współudziale w różnego rodzaju konferencjach, przykładowo w odbywającej się co roku Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Zarządzanie innowacjami w gospodarce” oraz Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Economy, Management, Environment”.

Uczelnia prowadzi w sposób sformalizowany, jak i nie w pełni sformalizowany, okresowe przeglądy współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Przegląd jest cykliczny, chociaż należy rozważyć zintensyfikowanie przeglądów w ciągu roku, na co wskazali również przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Wnioski z tych przeglądów umożliwiają wdrażanie konkretnych zmian w ofercie dydaktycznej, które odpowiadają na zapotrzebowanie rynku pracy oraz zmieniające się potrzeby sektora gospodarczego. Na podstawie wniosków powstałych w wyniku nieformalnych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym Uczelnia poszerza ofertę form współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym np. organizacja staży studenckich czy zajęcie praktyczne.

Uczelnia umożliwia otoczeniu społeczno-gospodarczym aktywny udział w procesie określania i weryfikacji efektów uczenia się m. in. za pomocą ankiet wypełnianych przez członków Rady Praktyków, które zawierają pytania o dotyczące adekwatności realizowanych zajęć na kierunku, liczby godzin i formy realizowanych zajęć, efektów uczenia się, propozycji tematów/zagadnień prac dyplomowych ważnych z punktu widzenia praktyki gospodarczej i możliwości propozycji wykładu/spotkania dla studentów ze strony przedstawiciela Rady Pracodawców na określony temat. Uczelnia przedstawiła wyniki ankiet, które wskazały, że przedstawiciele pracodawców pozytywnie ocenili zestaw przedmiotów na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje, formę realizowanych zajęć, efekty uczenia się, sposób realizacji praktyk studenckich, czy sylwetkę absolwenta. Wśród sugestii wskazane zostało natomiast m.in.: rozszerzenie zajęć o te związane z AI, lub skupiające się na możliwości skalowania małych firm w kontekście cyfrowych rozwiązań, wprowadzenie zajęć typu „Testowa firma”, gdzie studenci symulują działalność firmy wirtualnej, a na koniec przygotowują list CEO do akcjonariuszy, podsumowujący wyniki i plany na przyszłość. Jeden z ankietowanych wskazał na możliwe trudności w realizacji praktyki zawodowej w MSP, proponując rozwiązanie wdrożenia przez uczelnię akceleratora przedsiębiorczości, w ramach którego studenci, pod okiem doświadczonych praktyków, realizowaliby określone zadania. Zaoferował również możliwość zorganizowania wykładu dla studentów. Inny z ankietowanych zaproponował zmniejszenie ilości wykładów na rzecz konwersatoriów i/lub laboratoriów. Zaoferował również swoją chęć przeprowadzenia wykładu/spotkania dla studentów.

Na spotkaniu z zespołem wizytującym przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego wskazali na konieczność zintensyfikowania współpracy z uczelnią tj. częstszych spotkań Rady Pracodawców trakcie roku.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, mają stworzone warunki do udziału w procesie określania i weryfikacji efektów uczenia się na ocenianym kierunku.

Uczelnia dla kierunku przedsiębiorczość i inwestycje stale realizuje wielopłaszczyznowe formy współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Liczne kontakty z interesariuszami zewnętrznymi są mocną stroną kierunku, na co wskazywali również interesariusze zewnętrzni.

Ponadto pracodawcy angażowani są bezpośrednio w proces dydaktyczny. Sugestie i wnioski przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, które są przedkładane Uczelni w sposób sformalizowany i nieformalny, są uwzględniane w procesie dydaktycznym oraz służą doskonaleniu programu studiów. Uczelnia prowadzi cykliczne przeglądy współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, których rezultaty wykorzystywane są ustawicznie do rozwoju i doskonalenia współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Warto rozważyć, jednakże zintensyfikowanie tej współpracy, na co wskazali sami przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego na spotkaniu z zespołem wizytacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie identyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się rozważenie możliwości zintensyfikowania współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, na co wskazali interesariusze zewnętrzni oraz sformalizowanie tej współpracy.

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Na proces umiędzynarodowienia kształcenia składa się przede wszystkim możliwość nauki języków obcych, zajęcia realizowane w ramach programu studiów i poza nim w językach obcych, mobilność nauczycieli i studentów oraz współpraca na poziomie naukowym i dydaktycznym z uczelniami zagranicznymi. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uczestniczenia w lektoratach języków obcych (120 godzin zajęć dydaktycznych do wyboru: j. angielski, j. niemiecki, j. francuski, j. hiszpański, j. rosyjski). Oprócz tego, zarówno studenci, jak i nauczyciele akademicy mają możliwość skorzystania ze szkoleń/kursów na platformie e-learningowej, które odbywają się poza programem studiów m.in. na temat: *metodologiczne szkolenie językowe* (specjalistyczny kurs dla nauczycieli akademickich na temat prowadzenia zajęć w języku angielskim, przygotowywania prezentacji i materiałów dydaktycznych, wprowadzania słownictwa specjalistycznego podczas prowadzenia zajęć, a także wspomagające analizę stosowanych metod dydaktycznych); *międzykulturowe elementy komunikacji międzypokoleniowej dla pracowników i studentów* (celem jest nabycie międzykulturowych oraz uświadomienie sobie własnych uwarunkowań mających wpływ na postrzeganie świata i zachowania) oraz *zdalne zarządzanie projektami międzynarodowymi z wykorzystaniem narzędzi on-line* (dobre praktyki w zakresie komunikowanie się z zespołem międzynarodowym i wielokulturowym).

W programie studiów zaproponowano także studentom ocenianego kierunku zajęcia prowadzone w językach obcych, np. *social media in management and marketing of SME's* (zajęcia do wyboru) oraz wykładach ogólnouczelnianych (do wyboru) prowadzonych w językach obcych np. *economics for non-economists; visual thinking; american cultural imperialism; dante's "divine comedy": justice, tolerance and freedom; the dark side of the universe; bioterrorism* oraz prowadzonych przez wizytujących profesorów z zagranicznych ośrodków naukowych (w ocenianym okresie 31 profesorów prezentowało wykłady w ramach ERASMUS+ oraz 37 profesorów, którzy przyjechali w ramach innego rodzaju umów z takich krajów, jak: Kanada, Albania, Argentyna, Armenia, Bośnia i Hercegowina, Chiny, Czarnogóra, i innych.. Studenci i pracownicy uczestniczą także w prelekcjach w ramach międzynarodowych konferencji, odbywających się na terenie kampusu uczelnianego (np. Global Conference on Creating Value; Conference on Applied Business and Economics (ICABE); Economy, Management, Environment). Dodatkowo studenci mają możliwość prezentowania wyników swoich badań i projektów naukowych w języku angielskim podczas Konferencji Naukowej Economy, Management, Environment. Należy jednak zauważyć, że uczestnictwo w konferencjach oraz korzystanie z kursów e-learningowych nie jest obowiązkowe, a więc nie wszyscy studenci mogą osiągnąć zakładane efekty uczenia związane z opanowaniem języka specjalistycznego.

Obecnie uczelnia współpracuje z ok. 100 uczelniami w ramach programu Erasmus+. Uczelnia realizuje mobilności w ramach programu ERASMUS+ (STA, STT, SMA, SMP), Programu Edukacja, Fulbrighta oraz PROM.

Wyjazdy studentów na praktykę (ERASMUS+ SMP) może odbywać się do wybranej organizacji w krajach programu, ale także do uczelni, instytutów naukowych, placówek badawczych, placówek oświatowych, przedsiębiorstw, organizacji kościelnych, stowarzyszeń, partii politycznych, organizacji pozarządowych. W latach 2019-2025 jeden student ocenianego kierunku

wyjechał w ramach programu ERASMUS+ SMA (studiować), natomiast zagraniczni studenci w tym czasie nie przyjeżdżali na oceniany kierunek.

Kadra realizującą proces uczenia korzysta z możliwości wyjazdów międzynarodowych. W ramach ERASMUS+ z całego wydziału WEFiZ, w czasie od ostatniej oceny, wyjechali 60 razy w ramach STA (wyjazdy dydaktyczne) oraz 90 razy w ramach STT (wyjazdy szkoleniowe). Prowadzone statystyki wyjazdów/przyjazdów w ramach wymiany dotyczą całego wydziału, gdzie prowadzonych jest 20 kierunków kształcenia (nauczyciele akademicki prowadzą zajęcia jednocześnie na kilku kierunkach). Z tego powodu trudno wyselekcjonować jednoznaczne informacje dotyczące liczby mobilności nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia tylko na ocenianym kierunku. Z kolei w ramach programu PROM - żaden student/nauczyciel nie wyjechał, ani nie przyjechał na oceniany kierunek.

Kadra dydaktyczna oraz studenci kierunku przedsiębiorczość i inwestycje mają także możliwość wyjazdów w ramach umowy inter-instytucjonalnej K171 do krajów trzecich, niestowarzyszonych tj. Kanada, Albania, Argentyna, Armenia, Bośnia i Hercegowina, Chiny, Czarnogóra, Gruzja, Irak, Kambodża, Kenia, Kosowo, Maroko, Nigeria, RPA, Sri Lanka, Ukraina.

Uczelnia tworzy warunki także na wyjazdy na staże międzynarodowe ze środków z programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Regionalna Inicjatywa Doskonałości” w latach 2019 – 2022 oraz na lata 2024-2027. W ramach staży naukowo-dydaktycznych, warsztatów, zajęć terenowych, wizyt studyjnych, spotkań projektowych i innych, kadra WEFiZ na przestrzeni lat 2019-2024 wizytowała m.in.: USA, Włochy, Wietnam, Maroko, Malte, Hiszpanię. Według przedstawionych danych takich wyjazdów nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku przedsiębiorczość i inwestycje od ostatniej oceny odbyło się 10.

Prowadzone są okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności kadry i studentów. Odbywa się to poprzez analizę ilościową i jakościową mobilności pracowników i studentów przez koordynatora ds. wymiany międzynarodowej w ramach programu ERASMUS+ oraz innych programów stażowych. Dział Spraw Międzynarodowych (na poziomie rektoratu) przedstawia wyniki i ocenia trend procesu umiędzynarodowienia Uczelni. Analiza ta jest dokonywana, aby zdiagnozować stan istniejący oraz intensyfikować działania na przyszłość. Na poziomie kierunku nie jest dokonywana ocena stopnia umiędzynarodowienia kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Prowadzone na poziomie Uczelni oraz Wydziału działania i tworzone warunki sprzyjają umiędzynarodowieniu nauczania na kierunku. Uczelnia utrzymuje współpracę i ma podpisane umowy z uczelniami zagranicznymi. Uczelnia uczestniczy w programie Erasmus Plus, stwarza warunki do wyjazdów zagranicznych dla studentów i nauczycieli akademickich. Umiędzynarodowienie kształcenia odbywa się także poprzez uczestnictwo studentów i nauczycieli akademickich w konferencjach międzynarodowych i wykładach prowadzonych przez przedstawicieli zagranicznych ośrodków badawczych.

W Uczelni stwarzane są możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich, studentów związanych z kształceniem na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje. Nie są prowadzone okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia w ramach kierunku. Sama Uczelnia ocenę taką wykonuje, dostarczając władzom wydziału skumulowane dane. Obejmują one ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Nie identyfikowano

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenie procedur oceny stopnia umiędzynarodowienia kierunku oraz formułowania rekomendacji prowadzących do intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie oferowane studentom ocenianego kierunku, realizowanego na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego, można określić jako częściowo kompleksowe, ponieważ nie obejmuje ono w pełni wszystkich istotnych aspektów związanych z udziałem studentów w procesie kształcenia.

W zakresie partycypacji studentów w gremiach wydziałowych, osoby studiujące posiadają swoich przedstawicieli w Radzie Dydaktycznej Wydziału Ekonomii, Finansów i Zarządzania, która zajmuje się między innymi opiniowaniem i zatwierdzaniem zmian w programach kształcenia, określaniem zasad kwalifikacji na studia oraz zatwierdzaniem tematów prac dyplomowych. Studenci stanowią 20% składu tego ciała. W zespole kierunkowym odpowiedzialnym za kierunek przedsiębiorczość i inwestycje również znajduje się przedstawiciel studentów. Zespół ten odpowiada za bieżące działania mające na celu udoskonalanie jakości kształcenia, w tym m.in. formułowanie propozycji zmian w programie studiów oraz monitorowanie przebiegu procesu dydaktycznego. Studenci mają realny udział w posiedzeniach zarówno Rady Dydaktycznej, jak i Zespołów Kierunkowych ds. Jakości i Programów

Kształcenia, gdzie mogą dzielić się swoimi uwagami dotyczącymi przebiegu studiów i prezentować punkt widzenia społeczności studenckiej. W prace związane z opiniowaniem programów kształcenia angażowany jest także samorząd studencki – zarówno na poziomie wydziałowym, jak i ogólnouczelnianym. Należy jednak zaznaczyć, że zespół przygotowujący raport samooceny nie był w stanie wskazać konkretnych przykładów zmian programowych wynikających bezpośrednio z wniosków studentów. Wskazano jedynie, że po konsultacjach ze studentami podjęto działania zmierzające do aktualizacji treści niektórych zajęć.

Każdy rocznik kierunku posiada przypisanego opiekuna roku, przy czym w przypadku kierunku przedsiębiorczość i inwestycje funkcję tę pełni jedna osoba dla wszystkich trzech lat. Obowiązki opiekuna roku określone są w zarządzeniu nr 16/2022 Dziekana Wydziału Ekonomii, Finansów i zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 27 października 2022 r. Do zadań opiekuna należy przede wszystkim wspieranie studentów, zwłaszcza na początku studiów, poprzez organizację spotkań informacyjnych, pomoc w poznaniu toku studiów, a także nadzorowanie wyborów starostów grup dziekańskich. Opiekun reprezentuje studentów wobec władz wydziału, zachęca do aktywnego udziału w życiu uczelni oraz zobowiązany jest do corocznego składania raportu z działalności do Prodziekana ds. studenckich. Istotną rolę z punktu widzenia studentów odgrywa także sam Prodziekan ds. studenckich, do którego studenci mogą zgłaszać się podczas dyżurów odbywających się dwa razy w tygodniu, w tym raz na Kampusie Cukrowa – miejscu, w którym prowadzone są zajęcia kierunku. Dodatkowo raz w semestrze organizowane jest otwarte spotkanie z prodziekanem, w trakcie którego studenci mają możliwość wyrażenia opinii i sugestii dotyczących funkcjonowania kierunku i studiów na wydziale. Za kontakt z prowadzącymi w sprawach organizacyjnych, takich jak ustalanie terminów egzaminów, odpowiadają natomiast starostowie grup.

Podczas wizytacji, na spotkaniu studenci różnych lat studiów wyrazili liczne spostrzeżenia dotyczące jakości kształcenia oraz organizacji procesu dydaktycznego na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje. Szczególnie często pojawiał się problem braku kontaktu z opiekunem roku. Studenci I roku zgodnie stwierdzili, że nie wiedzą nawet, kto pełni tę funkcję. Pojawiły się wypowiedzi wprost mówiące, że opiekuna „może widzieli raz” i że kontakt z jego strony jest praktycznie zerowy. Podkreślano również, że nie odbyło się żadne spotkanie organizacyjne w trakcie już trwania roku akademickiego, a jedyną formą wprowadzenia były dni adaptacyjne realizowane przed rozpoczęciem zajęć, w których nie wszyscy mogli wziąć udział. Studenci trzeciego roku wskazywali na lepszy kontakt z opiekunem roku, niemniej dość ograniczony, co w ich odczuciu przekłada się na brak realnego wsparcia ze strony uczelni. Studenci podejmowali próby kontaktu, m.in. przez starostę roku, jednak nie przyniosło to wymiernych efektów.

W odniesieniu do treści programowych pojawiły się głosy krytyki dotyczące nadmiernej teoretyczności wielu zajęć. Studenci I roku, mówiąc o zajęciach z metod twórczego rozwiązywania problemów, określali je z humorem, ale też z pewnym politowaniem, wskazując na ich mało praktyczny charakter i działania polegające m.in. na naśladowaniu postaci bez jasnego kontekstu biznesowego. Pojawiały się zarzuty, że wiele zajęć opiera się wyłącznie na „suchych faktach” i teoriach, bez odniesienia do realiów prowadzenia działalności gospodarczej. Podobne zastrzeżenia formułowali studenci III roku, wskazując m.in. na to, że wykład z inwestycji odbył się jednorazowo i że treści związane z inwestowaniem są w programie jedynie dodatkiem, który nie spełnia oczekiwań, co rodzi u studentów rozczarowanie. Jako jeden z nielicznych pozytywnych przykładów wymieniano zajęcia prowadzone przez jednego z prowadzących, które miały charakter bardziej praktyczny i odnosiły się do rzeczywistych problemów biznesowych.

Studenci podnosili także potrzebę rozszerzenia programu nauczania o dodatkowe elementy, w tym szczególnie o zajęcia z rachunkowości o charakterze praktycznym oraz dodatkowe laboratoria z tego zakresu. W opinii studentów zajęcia te nie są prowadzone w sposób przystępny i zrozumiały. Wskazano także na zajęcia mało angażujące, zupełnie niewspółmierne do otaczającej rzeczywistości (np. zarządzanie zasobami ludzkimi, etyka w biznesie). Studenci zwrócili uwagę na występujące sytuacje nieadekwatnych treści do tematyki zajęć (np. skupienie uwagi na zajęciach e-biznes na historii Internetu), a także posługiwanie się materiałami w formie papierowej (co zostało uznane za archaiczne i nieefektywne).

Zgłaszano również zastrzeżenia dotyczące poszczególnych wykładowców – pojawiały się skargi na niewyjaśnione nieobecności, trudności z kontaktem z prowadzącym, odrabianiem zajęć oraz niezrozumiałą formę zaliczeń czy z zakresu nieprzystającego etyce akademickiej zachowania wobec osób studiujących. Jednocześnie podkreślano, że niektórzy prowadzący, z reguły młodszy, prezentują interesujące podejście i nowoczesne spojrzenie na tematykę zarządzania, co kontrastuje z innymi zajęciami, prowadzonymi w sposób nużący lub niezrozumiały. Wskazywano także, że część treści ma charakter zbyt abstrakcyjny i bardziej pasuje do nauczania w kontekście dużych korporacji niż do realiów zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Studenci trzeciego roku podjęli również działania formalne, wyrażając swoje niezadowolenie z braku organizacji zajęć, w tym możliwości ich nadrobienia, jak i samego nienależytego stosunku do studentów ze strony jednej z prowadzących. Podkreślano przy tym, że wiele podejmowanych przez studentów prób zgłaszania problemów – zarówno przez kontakt z opiekunem roku, jak i władzami Instytutu Zarządzania oraz Wydziału nie przyniosło oczekiwanych rezultatów. Studenci zostali poproszeni o wystosowanie pisma do Prorektora ds. studenckich z 50 podpisami studentek i studentów, w innym razie władze nie mają żadnych narzędzi do rozwiązania zaistniałej sytuacji. W efekcie bierności w postępowaniu ze strony opiekuna roku, władz Instytutu i Wydziału, studenci postanowili zaprzestać działania w tej sprawie, obawiając się konsekwencji. Wobec powyższego, w ocenie studentów, kierunek przedsiębiorczość i inwestycje nie w pełni realizuje założone cele kształcenia, a niedociągnięcia organizacyjne i merytoryczne wpływają negatywnie na ich satysfakcję ze studiowania.

Na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje, realizowanym na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego, dostępne są różnorodne formy wsparcia dla studentów, uwzględniające ich indywidualne potrzeby i sytuacje życiowe. Regulamin studiów, przyjęty Uchwałą nr 44/2022 Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego, umożliwia ubieganie się o indywidualną organizację studiów (IOS) oraz indywidualny program studiów (IPS). IOS, opisany w §25 regulaminu, może być przyznany na wniosek studenta złożony do prorektora ds. studenckich w terminie 30 dni od rozpoczęcia zajęć lub od zaistnienia okoliczności uzasadniających wniosek. Do przesłanek przyznania IOS należą m.in. ciąża, rodzicielstwo, opieka nad osobą chorą, niepełnosprawność, równoległe studiowanie kilku kierunków, działalność naukowa lub artystyczna, a także wysokie wyniki w nauce. Zgoda na IOS wiąże się z koniecznością ustalenia z prowadzącymi zasad zaliczania zajęć. IOS nie przedłuża sesji egzaminacyjnej. IPS natomiast, zgodnie z §26 regulaminu, może być przyznany studentom z wybitnymi osiągnięciami naukowymi, artystycznymi lub sportowymi, uczestnikom wymian krajowych i zagranicznych, prowadzącym badania w projektach zewnętrznych lub posiadającym potwierdzone efekty uczenia się. IPS wymaga średniej ocen na poziomie minimum 4,5 i może być przyznany dopiero po ukończeniu pierwszego roku studiów, z pewnymi wyjątkami. Decyzję podejmuje prorektor, po zasięgnięciu opinii rady dydaktycznej i wyznaczeniu opiekuna naukowego. Program ten nie skraca czasu trwania studiów i może zostać cofnięty w przypadku niewywiązywania się z jego założeń.

Dodatkowo regulamin umożliwia ustalenie indywidualnego trybu zaliczania zajęć, co pozwala studentom jeszcze lepiej dostosować proces kształcenia do własnych możliwości. Takie rozwiązania stanowią adekwatną odpowiedź na potrzeby studentów kierunku przedsiębiorczość i inwestycje, wspierając ich w osiąganiu efektów uczenia się.

W szczególny sposób Uniwersytet Szczeciński troszczy się o wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz tych, które znajdują się w trudnej sytuacji zdrowotnej. Działa tu Dział Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, którego funkcjonowanie reguluje zarządzenie nr 121/2024 Rektora US z dnia 24 czerwca 2024 r. Celem tego działu jest zapewnienie równego dostępu do edukacji i aktywnego uczestnictwa w życiu uczelni osobom ze szczególnymi potrzebami. W ramach oferowanego wsparcia możliwe jest m.in. ustalenie indywidualnej ścieżki studiowania, dostęp do materiałów dydaktycznych w alternatywnych formach, wsparcie asystentów dydaktycznych i transportowych, dostęp do technologii wspomagających oraz pomoc tłumaczy języka migowego. Oferowane są również dostosowane formy lektoratów i zajęć wychowania fizycznego, organizowane są obozy adaptacyjne, szkolenia i warsztaty wspierające kompetencje społeczne. Rozwój działalności Działu Wsparcia został wzmocniony dzięki projektowi „MAXimUS Dostępności”, realizowanemu w latach 2021–2023 w ramach programu „Uczelnia dostępna” finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Dzięki temu rozszerzono wsparcie o nowe usługi, zatrudniono specjalistów oraz zmodernizowano infrastrukturę. Działania te skutecznie zwiększyły dostępność uczelni dla studentów z niepełnosprawnościami.

Studenci kierunku przedsiębiorczość i inwestycje mają wiele możliwości rozwoju naukowego. Na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania działa 25 kół naukowych, z których część skupia studentów kierunku przedsiębiorczość i inwestycje, zwłaszcza tych funkcjonujących przy Instytucie Zarządzania. Do aktywnych jednostek należą m.in. Koło Naukowe „Biznes Innowacje Networking”, Efekt Flow Leadership, Koło Naukowe Ekonomiki Przedsiębiorstw, Marketingu oraz Organizacji i Zarządzania „Inicjatywa”. Działalność w kołach umożliwia studentom rozwój zainteresowań, zdobywanie nowych umiejętności i poszerzanie wiedzy wykraczającej poza program studiów. Organizacja seminariów, konferencji i wizyt studyjnych przekłada się na rozwój zawodowy, naukowy i społeczny. Uczelnia wspiera aktywność kół naukowych organizacyjnie i finansowo – zapewnia sale, wsparcie merytoryczne opiekunów oraz budżet w wysokości 30 000 zł, a dodatkowe środki można pozyskać, składając wniosek do prorektora ds. studenckich.

Działania studentów wspiera również Samorząd Studencki Uniwersytetu Szczecińskiego, który zrzesza wszystkich studentów uczelni. Przedstawiciele studentów mają swoich reprezentantów w Parlamencie Studenckim, Senacie i innych gremiach uczelnianych. Samorząd opiniuje akty prawne dotyczące spraw studenckich i wspiera osoby studiujące w kwestiach socjalno-bytowych. Prowadzi również działania integrujące społeczność akademicką, organizując wydarzenia, wśród których warto wymienić Juwenalia Szczecińskie czy Konkurs Aktywności Studenckiej Gryfy Samorządności. Na poziomie wydziałowym funkcjonują Wydziałowe Rady Samorządu Studentów koordynujące działania w obrębie poszczególnych jednostek, w tym Wydziału Ekonomii, Finansów i Zarządzania.

Poza działalnością naukową i samorządową studenci kierunku mogą realizować swoje zainteresowania artystyczne i sportowe. Uniwersytet oferuje szeroką gamę zajęć poprzez Akademickie Centrum Kultury, które skupia m.in. zespoły teatralne, artystyczne i chór koncertujący również poza granicami kraju. Oferta sportowa obejmuje zajęcia organizowane przez Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz działalność Klubu Uczelnianego AZS. Uczelnia angażuje się także w organizację wydarzeń

sportowo-rekreacyjnych, takich jak Dni Sportu, program „Od kanapowca do sportowca” czy wydarzenia towarzyszące Juwenaliom. Organizowane są także darmowe zajęcia rekreacyjne, mające na celu wspieranie zdrowia i integrację środowiska studenckiego.

Istotnym elementem systemu wspierania jakości kształcenia jest funkcjonujący na Uniwersytecie Szczecińskim system ankietyzacji, który stanowi integralną część Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i jest regulowany zarządzeniem nr 144/2023 Rektora US z dnia 4 grudnia 2023 r. Studenci oceniają zarówno prowadzących zajęcia, jak i jakość kształcenia na kierunku. Ankiety przeprowadzane są elektronicznie, anonimowo i dobrowolnie, za pośrednictwem platformy e-proDziekan przed każdą sesją egzaminacyjną. Formularze zawierają pytania zamknięte w skali 2–5 oraz dwa pytania otwarte. Dodatkowo, w semestrze letnim realizowana jest ankieta oceniająca jakość kształcenia na kierunku oraz osobna ankieta poświęcona ocenie praktyk zawodowych. Wyniki ankiet są analizowane przez zespół kierunkowy oraz radę dydaktyczną, w której zasiadają także przedstawiciele studentów. Na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje w roku 2024 wskaźnik uczestnictwa w ankietach wyniósł zaledwie kilka procent, były to średnio po 2-3 ankiety na całe roczniki, co czyni je niemiernymi. Z tego powodu, wspólnymi wysiłkami kadry akademickiej Instytutu Zarządzania, władz wydziału oraz samorządu studenckiego są podejmowane działania na rzecz zwiększenia udziału studentów w procesie ankietyzacji, który jest ważny na rzecz udoskonalenia jakości kształcenia na opisywanym kierunku studiów.

Uniwersytet Szczeciński oferuje również dostęp do bezpłatnej pomocy psychologicznej, co stanowi istotne wsparcie dla studentów. W ramach Punktu Pomocy Psychologicznej można skorzystać z konsultacji stacjonarnych i online, co ma szczególne znaczenie dla osób zmagających się ze stresem, lękiem, trudnościami relacyjnymi czy brakiem motywacji. Uzupełnieniem jest program „Wsparcie i Rozwój” (WIR), który pomaga w rozwijaniu inicjatyw i projektów studentów, a także Klinika Prawa, oferująca bezpłatne porady prawne, m.in. w zakresie dyskryminacji, mobbingu oraz wsparcia dla cudzoziemców. Tak szeroko zakrojony system wsparcia przyczynia się do tworzenia bezpiecznego, przyjaznego środowiska studiowania, co ma znaczenie również dla osób studiujących na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje.

Z perspektywy studentów kierunku przedsiębiorczość i Inwestycje są dostrzegalne podejmowane przez Uniwersytet Szczeciński działania w zakresie przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji oraz promowania równego traktowania, jednak ich znajomość wśród osób studiujących pozostaje ograniczona. Uczelnia posiada szereg rozwiązań systemowych i formalnych, których celem jest zapewnienie bezpiecznego i inkluzywnego środowiska akademickiego – w tym m.in. regulamin przeciwdziałania mobbingowi określony zarządzeniem Rektora US nr 165/2024 oraz regulamin przeciwdziałania dyskryminacji zawarty w zarządzeniu Rektora US nr 21/2022. Zgodnie z powyższymi aktami prawnymi, w Uniwersytecie Szczecińskim funkcjonuje Komisja Antymobbingowa oraz Komisja Pojednawcza, a także Pełnomocnik Rektora ds. równego traktowania studentów i doktorantów. Do ich zadań należy m.in. rozpatrywanie przypadków nierównego traktowania, udzielanie wsparcia osobom pokrzywdzonym, inicjowanie działań edukacyjnych oraz współpraca z właściwymi komisjami i instytucjami zewnętrznymi. Pomimo istnienia tych rozbudowanych struktur, w trakcie wizytacji odnotowano, że świadomość studentów w zakresie dostępnych procedur i możliwości zgłaszania przypadków dyskryminacji, molestowania czy mobbingu jest stosunkowo niewielka. Studenci nie potrafili jednoznacznie wskazać, do kogo mogą się zwrócić w przypadku naruszenia ich praw ani gdzie szukać wsparcia. Wielu z nich deklaroвало, że nie zetknęło się z żadną formą promowania wiedzy na

temat równego traktowania, a informacje dotyczące działań pełnomocników czy rzecznika praw studenta nie są dla nich łatwo dostępne.

Warto zaznaczyć, że Uniwersytet Szczeciński przyjął także Plan Równości Płci na lata 2022–2024, którego celem jest promowanie różnorodności i integracji, równowagi płci oraz zwiększenie świadomości społeczności akademickiej w zakresie przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji. Dokument ten zakłada m.in. rozwój kultury organizacyjnej opartej na poszanowaniu różnic, promowanie inkluzyjnych wartości w programach studiów oraz implementowanie skutecznych mechanizmów wsparcia dla osób dotkniętych nierównym traktowaniem. Jednak również w tym zakresie studenci podkreślają brak dostatecznej wiedzy o tych inicjatywach oraz niewystarczające działania promujące je wśród ogółu społeczności studenckiej. Mimo istnienia dobrze skonstruowanych podstaw formalno-prawnych oraz powołania wyspecjalizowanych struktur mających chronić społeczność akademicką przed przejawami dyskryminacji i naruszeniami równości, niezbędne wydaje się zwiększenie przejrzystości i dostępności tych rozwiązań z punktu widzenia studentów, a także rozwinięcie działań informacyjnych i edukacyjnych, które w sposób bardziej efektywny trafią do adresatów – zwłaszcza nowo przyjętych studentów kierunku.

Studenci kierunku przedsiębiorczość i inwestycje na Uniwersytecie Szczecińskim mają dostęp do różnorodnych form wsparcia materialnego, które pełnią istotną rolę w zapewnianiu stabilności i wyrównywaniu szans edukacyjnych. Władze uczelni oraz pracownicy, w szczególności Dział Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, wykazują wysoką odpowiedzialność w zakresie wspierania studentów zarówno finansowo, jak i organizacyjnie. Osoby studiujące mogą ubiegać się o stypendium socjalne, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami, stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz jednorazową zapomogę przyznaną w sytuacjach losowych. Zasady przyznawania świadczeń reguluje obowiązujący Regulamin Świadczeń, a decyzje w sprawach stypendiów socjalnych podejmuje Komisja Stypendialna, w której zasiadają również przedstawiciele studentów. W roku akademickim 2024/2025 wysokość stypendiów socjalnych mieści się w przedziale od 1050 zł do 1550 zł miesięcznie, w zależności od sytuacji dochodowej w rodzinie studenta. Z kolei stypendia dla osób z niepełnosprawnościami wynoszą od 650 zł do 850 zł, w zależności od stopnia niepełnosprawności. Zgodnie z zarządzeniem nr 224/2024 Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 28 listopada 2024 r., stypendium Rektora zostało przyznane 10% najlepszych studentów danego kierunku, a jego wysokość – ustalana w oparciu o punktację rankingową – wynosi odpowiednio 500 zł, 800 zł lub 1300 zł.

W ramach wsparcia dydaktycznego istotną rolę odgrywają konsultacje z nauczycielami akademickimi. Odbywają się one w ustalonych terminach dostępnych w systemie e-proDziekan. Studenci mają możliwość kontaktu z wykładowcami zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem poczty elektronicznej, uzyskując potrzebne informacje oraz wyjaśnienia w zakresie programu studiów i bieżących zagadnień dydaktycznych.

Studenci kierunku mogą również liczyć na sprawną obsługę administracyjną prowadzoną przez Dziekanat Wydziału Ekonomii, Finansów i Zarządzania. Dziekanat dostępny jest od poniedziałku do piątku, a obsługą studentów przedsiębiorczość i inwestycje zajmuje się wyznaczony pracownik. Podstawowe dane kontaktowe są publikowane na stronie internetowej wydziału, a bieżąca komunikacja odbywa się także za pośrednictwem adresów e-mail w domenie uczelnianej. Studenci mogą przekazywać swoje opinie i uwagi dotyczące pracy dziekanatu zarówno osobiście, jak i drogą elektroniczną. Proces obsługi dydaktycznej wspierany jest przez system e-proDziekan, w którym publikowane są plany zajęć, ogłoszenia, ankiety oraz elektroniczne wnioski, w tym wnioski

stypendialne. Wnioski, których składanie nie jest możliwe przez e-proDziekan, składa się w formie papierowej, z możliwością przesłania skanu na uczelniany adres e-mail. Informacje dotyczące programów kształcenia, procedur oraz regulaminów dostępne są na stronach internetowych Wydziału oraz Instytutu Ekonomii i Finansów, jak również na tablicach informacyjnych znajdujących się w przestrzeni uczelni.

Z perspektywy studentów kierunku przedsiębiorczość i inwestycje, Akademickie Biuro Karier (ABK) Uniwersytetu Szczecińskiego stanowi istotne wsparcie w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy. Jego działalność jest postrzegana jako wartościowa i praktyczna – szczególnie dzięki aktualizowanej bazie ofert pracy, praktyk i staży, możliwości udziału w warsztatach, szkoleniach oraz indywidualnych konsultacjach z doradcami zawodowymi. Studenci doceniają również organizację wydarzeń, takich jak Targi Pracy czy Giełda Pracy, które umożliwiają bezpośredni kontakt z pracodawcami oraz poznanie realiów rynku. Duże znaczenie zyskała nowoczesna platforma Career Center. Platforma, obsługiwana przez ABK, umożliwia wykonywanie profesjonalnych testów kompetencyjnych i osobowościowych, generowanie indywidualnych raportów oraz korzystanie z bogatej bazy ofert, wydarzeń i informacji o pracodawcach. Z perspektywy studentów dostęp do tego narzędzia znacząco zwiększa ich szanse na rynku pracy i pozwala lepiej zaplanować rozwój zawodowy. Dodatkowym atutem jest możliwość umawiania spotkań z doradcami online oraz regularny newsletter z bieżącymi informacjami. W opinii studentów kierunku o profilu praktycznym, jakim jest przedsiębiorczość i inwestycje, działalność ABK w istotny sposób wspiera ich w przejściu z etapu studiowania do aktywności zawodowej.

Studenci kierunku mają formalnie zapewniony dostęp do programów mobilności, zarówno międzynarodowej – w ramach programu Erasmus+, jak i krajowej – poprzez program MOST. Uczelnia oferuje możliwość udziału w wymianach krótkoterminowych oraz długoterminowych, jednak w praktyce zainteresowanie tymi formami mobilności wśród studentów kierunku jest znikome. Zarówno osoby studiujące, jak i kadra dydaktyczna wskazują, że wynika to przede wszystkim ze specyfiki programu kształcenia, który koncentruje się na polskich realiach funkcjonowania przedsiębiorstw, przez co trudniej jest znaleźć zagraniczny odpowiednik zajęć odpowiadający założeniom kierunku. Dodatkowo wielu studentów przedsiębiorczości i inwestycji to osoby pracujące, które nie mogą sobie pozwolić na kilkumiesięczny wyjazd, nawet jeśli jest on objęty programem stypendialnym. W konsekwencji mobilność edukacyjna pozostaje niewykorzystanym potencjałem, mimo dostępnej oferty.

Infrastruktura Wydziału Ekonomii, Finansów i Zarządzania, na którym realizowany jest kierunek, jest adekwatna do potrzeb procesu dydaktycznego. Zajęcia odbywają się na terenie Kampusu Cukrowa w salach dydaktycznych i laboratoriach komputerowych, które spełniają standardy umożliwiające komfortową realizację zajęć. Budynek wyposażony jest w strefy relaksu, automaty z napojami i przekąskami, bar uczelniany, a samorząd studencki dysponuje własnym pomieszczeniem. Ważnym aspektem jest również pełna dostępność przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami – wszystkie sale i części wspólne są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co wpływa na pozytywną ocenę zaplecza lokalowego.

W zakresie kształcenia z wykorzystaniem technik zdalnych, kierunek przedsiębiorczość i inwestycje realizowany jest w formule stacjonarnej, dlatego zastosowanie narzędzi e-learningowych ma charakter ograniczony. Wyjątek stanowią trzy obowiązkowe szkolenia: biblioteczne, BHP oraz wprowadzające szkolenie e-learningowe, które są realizowane na platformie Moodle. Dodatkowo studenci i wykładowcy korzystają z platformy Microsoft Teams, głównie w celu udostępniania materiałów

dydaktycznych oraz bieżącej komunikacji, co stanowi funkcjonalne uzupełnienie tradycyjnego procesu dydaktycznego. Choć nauczanie zdalne nie odgrywa kluczowej roli w programie kierunku, dostępność cyfrowych narzędzi wspiera organizację pracy i umożliwia studentom łatwiejszy kontakt z prowadzącymi.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Ocena kryterium dotyczącego wsparcia osób studiujących w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwoju jako częściowo spełnionego w odniesieniu do kierunku przedsiębiorczość i inwestycje na Uniwersytecie Szczecińskim wynika z obserwowanej rozbieżności pomiędzy formalnie dostępnymi formami wsparcia, a ich rzeczywistym funkcjonowaniem w praktyce. Uczelnia oferuje różnorodne instrumenty wspierające studentów – zarówno w zakresie pomocy materialnej (stypendia, zapomogi), indywidualizacji kształcenia (IOS, IPS), wsparcia psychologicznego i doradczego, jak i obsługi administracyjnej czy możliwości uczestnictwa w kołach naukowych i gremiach wydziałowych. Infrastruktura jest dostosowana do potrzeb studentów, w tym osób z niepełnosprawnościami, a ważne informacje związane ze studiowaniem są dostępne publicznie. Pomimo dostępności tych rozwiązań, w trakcie wizytacji studenci zgłaszali istotne problemy, które wpływają na ocenę efektywności oferowanego wsparcia. W związku z powyższym należy uznać, że choć na poziomie formalnym wsparcie dla studentów zostało zaplanowane w sposób szeroki i różnorodny, jego realizacja w praktyce nie w pełni odpowiada potrzebom i oczekiwaniom studentów.

Stwierdzone nieprawidłowości stanowiące podstawę do obniżenia oceny:

1. Brak kontaktu z opiekunem roku wraz z biernością władz Instytutu i Wydziału na zgłaszane nieprawidłowości przez studentów w odniesieniu do realizacji niektórych zajęć oraz postępowania poszczególnych prowadzących.
2. Możliwość wpływu studentów na kształtowanie programu studiów, warunki studiowania oraz formy wsparcia w procesie nauczania i uczenia się, w tym mobilność, wydaje się ograniczona. Obecne mechanizmy partycypacji nie w pełni umożliwiają skuteczne zgłaszanie uwag i sugestii dotyczących procesu kształcenia na kierunku, co może utrudniać uwzględnianie perspektywy studentów w działaniach projakościowych.
3. Zaangażowanie studentów w rozwój i doskonalenie form wsparcia w procesie uczenia się nie ma charakteru systematycznego. Obserwuje się brak utrwalonych i w pełni funkcjonalnych

rozwiązań, które umożliwiałyby studentom regularne wyrażanie opinii oraz aktywne współtworzenie narzędzi wspierających ich proces kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie identyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się zintensyfikowanie działań wspierających mobilność studentów, w szczególności poprzez aktywne upowszechnianie możliwości udziału w krótkoterminowych wyjazdach zagranicznych oraz wizytach studyjnych.
2. Rekomenduje się wdrożenie kompleksowej digitalizacji procesu obsługi studentów, obejmującej składanie wniosków i podań, najlepiej w ramach jednej, zintegrowanej i funkcjonalnej platformy elektronicznej, co przyczyni się do zwiększenia efektywności i dostępności obsługi administracyjnej.

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie realnego wpływu studentów na program studiów, warunki studiowania oraz system wsparcia w procesie nauczania i uczenia się, m.in. poprzez rozwój skutecznych i trwałych mechanizmów partycypacyjnych.
2. Zaleca się zwiększenie faktycznego wpływu osób studiujących na praktyczny wymiar kształcenia, poprzez wprowadzenie lub rozszerzenie takich form, jak projekty zespołowe, case studies, wizyty studyjne, warsztaty z praktykami biznesu oraz inne zajęcia dostosowane do realiów rynku pracy.
3. Zaleca się zapewnienie studentom aktywnego i regularnego kontaktu z opiekunem roku.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uniwersytet Szczeciński zapewnia szeroki, publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji oraz oczekiwanych efektach kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i inwestycje. Najważniejsze treści zamieszczone są na stronie internetowej Wydziału Ekonomii, Finansów i Zarządzania, w tym Instytutu Zarządzania, gdzie osoby studiujące najczęściej poszukują informacji. Strona wydziałowa, podzielona na przejrzyste zakładki (m.in. „Studenci”, „Kształcenie”, „Kontakt”), zawiera dane dotyczące organizacji roku akademickiego, planów zajęć, spraw socjalnych, działalności kół naukowych, praktyk, a także kontaktów do dziekanatu i opiekunów roku. Publikowane są tam również dokumenty regulujące proces dydaktyczny, takie jak regulamin studiów, procedury dyplomowania czy informacje związane z systemem zapewniania jakości kształcenia. Dostęp do platformy e-proDziekan jest możliwy bezpośrednio ze strony, co ułatwia bieżącą obsługę administracyjną.

Choć ogólna struktura strony jest przejrzysta i intuicyjna, a sama witryna dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m.in. możliwość powiększenia czcionki, zmiany kontrastu), to niektóre treści mogą sprawiać trudność w interpretacji. W szczególności dotyczy to programu studiów, który – mimo że publicznie dostępny jako załącznik do Uchwały nr 46/2024 Senatu US z dnia 25 kwietnia 2024 r. – z punktu widzenia studentów, kandydatów czy przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego bywa nieczytelny i trudny do zrozumienia. Może to rodzić trudności w uzyskaniu pełnej wiedzy o strukturze i przebiegu studiów, zwłaszcza dla osób spoza środowiska akademickiego.

Informacje rekrutacyjne dostępne są w zakładce „Kandydaci” na stronie uczelni oraz na platformie rekrutacyjnej, gdzie zamieszczono charakterystykę kierunku, przykładowe przedmioty, profil absolwenta oraz możliwe ścieżki kariery. Uczelnia aktywnie komunikuje się również poprzez media społecznościowe, takie jak Facebook, Instagram, TikTok czy YouTube, gdzie pojawiają się aktualności z życia akademickiego, materiały promocyjne oraz informacje przydatne studentom.

Na stronie internetowej regularnie publikowane są ogłoszenia o wydarzeniach akademickich, konkursach i inicjatywach. Podstrona Akademickiego Biura Karier zawiera aktualne oferty pracy, praktyk i staży, dostępne także dla studentów kierunku przedsiębiorczość i inwestycje. Dodatkowe zakładki poświęcone są wymianom zagranicznym, działalności naukowej czy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Uniwersytet Szczeciński podejmuje działania w zakresie monitorowania aktualności, rzetelności, zrozumiałości oraz kompleksowości informacji o studiach, kierowanych do różnych grup odbiorców, takich jak kandydaci na studia, studenci oraz pracodawcy. Uczelnia, w tym WFEiZ monitoruje zgodność treści ze zmieniającymi się potrzebami odbiorców i wykorzystuje wyniki tego monitorowania do doskonalenia dostępności i jakości udostępnianych informacji.

Niemniej, zwraca uwagę jeden istotny mankament w zakresie dostępu do informacji publicznej – brak spójności w nazewnictwie niektórych jednostek i organów uczelnianych. Te same struktury są różnie określane w dokumentach uniwersyteckich, na stronie internetowej i w raporcie samooceny, co może powodować dezorientację. W ocenie może to wpływać na czytelność i przejrzystość informacji. Pomimo tego, dostępność i aktualność strony internetowej Wydziału oceniana jest przez osoby studiujące pozytywnie jako podstawowe i skuteczne źródło informacji o studiach.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji dotyczących programu studiów oraz warunków jego realizacji za pośrednictwem strony internetowej, na której zamieszczone są wszystkie niezbędne treści.

Informacje te są ogólnodostępne i publikowane w sposób formalnie prawidłowy, choć w niektórych przypadkach ich układ i forma prezentacji mogą budzić wątpliwości pod względem przejrzystości. Strona internetowa Uniwersytetu wraz ze stroną Wydziału Ekonomii, Finansów i Zarządzania, są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co zwiększa jej dostępność dla szerokiego grona użytkowników. Biuletyn Informacji Publicznej zawiera komplet istotnych dokumentów związanych z działalnością uczelni i stanowi ważne źródło danych formalnych. Uczelnia i Wydział podejmują działania mające na celu zapewnienie szerokiego dostępu do informacji – zarówno dla kandydatów, studentów, jak i interesariuszy zewnętrznych, takich jak pracodawcy – starając się dostosować komunikację do potrzeb poszczególnych grup odbiorców. Niemniej jednak, niektóre obszary wymagają poprawy, zwłaszcza w zakresie zwiększenia przejrzystości treści dotyczących programu studiów oraz ujednolicenia nazewnictwa jednostek i struktur funkcjonujących w ramach Uniwersytetu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie identyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się zwiększenie przejrzystości i czytelności zamieszczanych treści na stronie internetowej w zakresie dostępu do informacji dotyczących planów i programów studiów. Treści te powinny być łatwo dostępne, uporządkowane w sposób logiczny oraz sformułowane językiem zrozumiałym zarówno dla studentów, jak i kandydatów na studia.
2. Rekomenduje się stosowanie jednolitego nazewnictwa jednostek i podmiotów działających w strukturze Uniwersytetu, zarówno na stronie internetowej, jak i w dokumentach wewnętrznych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W Uczelni funkcjonuje Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia, wprowadzony na mocy paragrafu 11 Statutu Uniwersytetu Szczecińskiego i stanowi on formalne ramy polityki jakości prowadzonej w Uczelni. Cele i zakres działania USZJK zostały określone w Uchwale Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego nr 109/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r., natomiast jego struktury organizacyjne precyzuje zarządzenie Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego nr 194/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie organizacji Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w US. W ramach USZJK funkcjonują takie gremia, jak m.in.: Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, Rady Dydaktyczne Wydziałów oraz Zespoły kierunków. Nadzór nad funkcjonowaniem USZJK sprawuje Prorektor ds. Kształcenia, a koordynacją działań zajmuje się Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia. Ponadto Wydział Ekonomii, Finansów i Zarządzania (oceniany kierunek funkcjonuje w strukturach tego Wydziału) posiada Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK)

wprowadzony na podstawie Uchwały nr 56/2023 Rady Dydaktycznej WEFiZ US z dnia 13 lutego 2023 r. w sprawie zaopiniowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania. W wyżej wymienionych dokumentach zostały określone cele i zadania poszczególnych gremiów. Merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nadzór nad kierunkami studiów sprawują przede wszystkim Zespoły kierunków, które zostały powołane w zarządzeniach Dziekana WEFiZ nr 9/2024 oraz 16/2024 z dnia 12 listopada 2024 r. w sprawie powołania koordynatorów kierunków oraz Zespołów kierunków studiów realizowanych na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania. Uczelnia przedstawiła aktualne składy powołanych zespołów, w tym Zespołu kierunku przedsiębiorczość i innowacje. Do Zespołu powołany został również przedstawiciel studentów, jednak podczas wizytacji ustalono, że wpływ studentów na program studiów, warunki studiowania oraz system wsparcia studentów w procesie uczenia się jest znacznie ograniczony, co oznacza nieskuteczną aktywność studentów w tych gremiach. Należy także zauważyć, że w dokumentacji z działalności Zespołu kierunku Uczelnia przedstawiła raporty z posiedzeń Zespołu ds. Jakości i Programu Kształcenia na kierunku PiI, a więc z posiedzeń gremium o zupełnie innej nazwie. Wyjaśnienia uzyskane podczas wizytacji wskazują, że te dwie nazwy zespołów są traktowane jako tożsame, przy czym ta druga nazwa jest nieuprawniona i wynika jedynie z odwołań do funkcjonujących w przeszłości zespołów. Rekomenduje się większą dbałość o terminy i prawidłowe nazwy przy redagowaniu dokumentów formalnych.

Procedury tworzenia i zmiany programów studiów zawarto w Uchwale nr 88/2023 Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie wytycznych dotyczących tworzenia i doskonalenia programów studiów wyższych, programów kształcenia w szkole doktorskiej oraz programów studiów podyplomowych i innych form kształcenia. Przedstawiono szczegółowe etapy wprowadzania zmian programowych oraz tworzenia nowego kierunku, od momentu zgłoszenia inicjatywy w tym zakresie, aż do podjęcia uchwały przez Senat Uczelni ustalającej program studiów na danym kierunku, poziomie i profilu. Do Dziekana z wnioskiem o podjęcie inicjatywy zmian w programie studiów może wystąpić Zespół kierunku, Dyrektor Instytutu lub Rada Dydaktyczna Wydziału. W przypadku zmian zakładających wyłącznie modyfikacje form zajęć dydaktycznych lub innego rozkładu godzin zajęć dla poszczególnych form, stosowny projekt jest przedstawiany przez Dziekana Wydziału Radzie Dydaktycznej celem wyrażenia opinii w formie uchwały. Jednak analiza przedstawionej dokumentacji związanej z wprowadzaniem zmian w programach studiów wskazuje, że program studiów podlega zmianom również w innym trybie, tzw. „ścieżką wydziałową”. Świadczą o tym zapisy w Raporcie Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Programu Kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i Inwestycje z dnia 2.XI.2023 r. („zmieniane są treści programowe w sylabusach”). Również w Raporcie z 29.XI.2023 r. przedstawiono informacje o zmianach punktacji ECTS dla 6 zajęć bez uwzględnienia odpowiedniej procedury wprowadzenia zmian w programie. Podobnie w dodatkowych materiałach wyjaśniających opisujących wyniki monitoringu programu studiów, Uczelnia przedstawiła informacje dotyczące zmiany treści programowych bez odpowiedniej procedury wprowadzenia zmian w programie studiów (str. 1 Załącznik „Odpowiedzi kryterium 10”). Wprowadzanie zmian w treściach programowych jest niezgodne z Rozporządzeniem w sprawie studiów (Dz.U. z 28.XII.2023 r., Poz. 2787). Uzyskane wyjaśnienia podczas spotkania ZO z przedstawicielami zespołów ds. jakości kształcenia wskazują, że tak sformułowane zapisy są jedynie lapsusami językowymi, a wszelkie zmiany w treściach kształcenia podlegają procedurom na ścieżce akceptacji zmienionego programu przez Senat Uczelni. Ponownie należy więc rekomendować większą dbałość o terminologię i prawidłowe zapisy przy redagowaniu dokumentów formalnych.

Uczelnia przedstawiła dokumentację wskazującą na systematyczną ocenę programu studiów, opartą o coroczne działania Zespołu kierunku Pil, raportowane w postaci zestandaryzowanych „Kart samooceny kierunku” oraz w postaci „Sprawozdania z Działalności Zespołu Kierunku Pil”, również w postaci zestandaryzowanego formularza (formularze przyjęte w załącznikach nr 3 i nr 4 do zarządzenia Rektora US nr 194/2020). Karta samooceny kierunku zawiera informacje o podjętych w danym roku akademickim działaniach, takich jak: 1) analiza efektów uczenia się dla kierunku, 2) analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy, 3) analiza zakładanych i uzyskanych efektów uczenia się z realizacji praktyk, 4) ocena punktacji ECTS dla zajęć w zakresie odzwierciedlenia nakładu pracy studenta, 5) skuteczność systemu weryfikacji osiągania efektów uczenia się, 6) dobór form weryfikacji efektów uczenia się, 7) dobór metod kształcenia, 8) dobór metod weryfikacji, 9) zgodność treści programowych z efektami uczenia się, 10) powtarzalność treści programowych, 11) aktualność literatury. Ponadto w Karcie ocenia się warunki realizacji procesu kształcenia, kompetencje osób prowadzących zajęcia, procedurę rekrutacji, a także realizację zaplanowanych działań z poprzedniego roku akademickiego. Przedstawiono dwie karty samooceny za rok akademicki 2024/2025 oraz 2023/2024, w których pozytywnie oceniono wszystkie podjęte działania. W kartach brakuje jednak podpisów oraz są luki w p. IX dotyczącym realizacji zaplanowanych działań, np. liczby odbytych spotkań. Brakuje też informacji, kiedy podjęto działania, kto brał w nich udział i przede wszystkim, jakie są ich rezultaty. W karcie znajdują się tylko dość lakoniczne informacje (powtarzane z roku na rok), najczęściej wskazujące na brak zastrzeżeń czy konieczności modyfikacji. Rekomenduje się większą dbałość o formalne zapisy w opracowywaniu kart samooceny kierunku oraz szersze uzasadnienia merytoryczne wskazywanych ocen. Z kolei w przedstawionych Raportach Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Programu Kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i Inwestycje (czyli *de facto* raportach Zespołu Kierunku Pil) od 2019 roku (od 2 do 5 raportów rocznie) zostały udokumentowane spotkania dotyczące zatwierdzania tematów prac dyplomowych, oceny jakości prac dyplomowych, analizy wyników ankiet „jakości kształcenia na kierunku” (nazywanych bardzo często w wypowiedziach ustnych „ankietami zajęć dydaktycznych”), zatwierdzania składu Rady Pracodawców, obsady zajęć. Analiza ocen w ankietach dotyczyła m.in. metod kształcenia, punktacji ECTS. Przedstawiono też dodatkowo jedno sprawozdanie z oceny jakości kształcenia na kierunku Pil za 2023/2024 rok w oparciu o przeprowadzone ankiety „jakości kształcenia” oraz oceny nauczycieli akademickich. Przedstawione „Karty samooceny kierunku” oraz „Sprawozdania z Działalności Zespołu Kierunku Pil” zawierają prawie wyłącznie pozytywne oceny i komentarze do wszystkich wyróżnionych kryteriów oceny monitorowania programu studiów. Należy jednak stwierdzić znaczące rozbieżności pomiędzy pozytywnymi ocenami przeglądu różnych aspektów programu studiów dokonywanymi przez Zespół Kierunku i zamieszczonymi w kartach samooceny, a stwierdzonymi przez ZO uchybieniami i nieprawidłowościami, w szczególności w zakresie efektów uczenia się, czy nadmiernej liczby godzin nakładu pracy studenta przypisanych do konsultacji, braku weryfikacji efektów uczenia się dla praktyk zawodowych (co opisano szczegółowo w kryt.1 i 2).

Praktyki zawodowe podlegają systematycznej ocenie, co opisano szczegółowo w kryterium 2.4., z uwzględnieniem wykrytych nieprawidłowości, m.in. w zakresie braku potwierdzania efektów uczenia się sformułowanych dla tych zajęć.

Uczelnia nie uwzględnia w przeglądach programu studiów bieżących analiz związanych z oceną wyników nauczania i stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Przedstawione na prośbę ZO dane dotyczące statystyki ocen na poszczególnych zajęciach są bardzo szczegółowe, ale nie podlegają szerszej analizie i tym samym nie stanowią ważnego źródła informacji o postępach

studentów w procesie uczenia się. Rekomenduje się uwzględnienie w monitorowaniu realizacji programu studiów bieżących analiz wyników nauczania i stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Badaniem losów zawodowych absolwentów zajmuje się Akademickie Biuro Karier (ABK) i w tym zakresie prowadziło badania ankietowe po 0,5 roku, po 3 latach i po 6 latach od wejścia na rynek pracy. Badania ankietowe reguluje zarządzenie nr 187/2020 Rektora US. Przedstawiono wyniki zbiorcze dla całego Uniwersytetu z 2020 roku, w tym z wykorzystaniem danych z systemu ELA. Akademickie Biuro Karier jest również odpowiedzialne za monitorowanie opinii pracodawców na temat m.in. przygotowania absolwentów Uniwersytetu Szczecińskiego, w tym absolwentów kierunku przedsiębiorczość i inwestycje do pracy zawodowej i potrzeb rynku pracy. W ostatnich trzech latach monitorowanie pracodawców nie zostało zrealizowane. Tak więc Uczelnia nie dysponuje aktualnymi wynikami badania losów absolwentów ocenianego kierunku. Rekomenduje się wprowadzenie bieżących analiz wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów jako ważnego źródła informacji o procesie kształcenia na kierunku.

Prowadzona w Uczelni systematyczna ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy ankiet przeprowadzanych wśród studentów: po każdym semestrze studenci oceniają drogą elektroniczną nauczycieli akademickich „w zakresie wypełniania przez nich obowiązków związanych z kształceniem”. Z kolei pod koniec semestru letniego studenci wypełniają ankietę „Oceny jakości kształcenia na kierunku”. Jak ustalono podczas wizytacji ankiety mają niewielką zwrotność (ok. 8%), a w skali kierunku są to pojedyncze odpowiedzi 2-5 odpowiedzi, co nie pozwala na wyciąganie szerszych, miarodajnych wniosków. Należy stwierdzić, że niejasne są cele przeprowadzanych ankiet, gdyż cosemestralna ankieta powinna dotyczyć oceny zrealizowanych poszczególnych zajęć, a nie koncentrować się na ocenie konkretnego nauczyciela w zakresie wszystkich prowadzonych przez niego zajęć. Wartość merytoryczna informacji zwrotnych uzyskiwanych w tak przeprowadzonej ankiecie jest niewielka, ponieważ nie dotyczy konkretnych zajęć i w ten sposób nie prowadzi do doskonalenia ich jakości. Równie niewielką wartość mają ankiety „oceny jakości kształcenia na kierunku”, które dotyczą całościowej oceny wszystkich prowadzonych zajęć na kierunku w zakresie stosowanych metod dydaktycznych, metod weryfikacji, trafności punktacji ECTS, ale też oceny infrastruktury i obsługi administracyjnej. Są to informacje zbiorcze, które nie pokazują, na których zajęciach studenci oceniają pozytywnie stosowane metody, punktację ECTS, sposoby weryfikacji itd., a na których nie, a jedynie pokazują jakąś niejasną ocenę uśrednioną.

Uczelnia wykorzystuje skutecznie informacje o realizacji programu studiów pozyskiwane drogą regularnych hospitacji zajęć dydaktycznych, a także poprzez oceny jakości prac dyplomowych przeprowadzanych corocznie przez Zespół kierunku, choć bez uwzględnienia specyfiki profilu praktycznego (co opisano szczegółowo w kryterium 3). W ankietach pozyskiwane są informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się. Należy jednak rekomendować uwzględnienie w systematycznej ocenie programu studiów kluczowych wskaźników ilościowych postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się oraz uwzględnienie informacji dotyczących ścieżek kariery absolwentów.

Uczelnia udokumentowała, że w systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni, tj. kadra prowadząca kształcenie i studenci, w szczególności poprzez swoich przedstawicieli w gremiach związanych z jakością kształcenia, ale również podczas spotkań różnych

gremiów funkcjonujących w Uczelni, np. podczas rad dydaktycznych, czy spotkań w ramach działalności Samorządu Studentów. Z ustaleń ZO podczas wizytacji wyłania się jednak nieco odmienny obraz, wskazujący na niewielki wpływ studentów na zmiany programowe. Z kolei interesariusze zewnętrzni – pracodawcy wypowiadają się na temat programu studiów podczas Rad Pracodawców, ale również w kontaktach z Uczelnią podczas organizowanych konferencji bądź dni kariery. Wnioski z oceny programu studiów są wykorzystywane do jego doskonalenia, co zostało udokumentowane poprzez wykazy zmian wprowadzanych w programach w kolejnych latach, np. w 2024/2025 wprowadzono moduł wykładów z dziedziny nauk humanistycznych i zmieniono dla 6 zajęć punktację ECTS, a w 2023/2024 zmieniono formy realizacji zajęć szkolenia BHP z 4 godz. wykładu i 1 godz. ćwiczeń na 5 godz. wykładu w formie e-learningu.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie - ostatnia wizytacja PKA odbyła się w 2019 roku po dwóch latach, ze względu na sformułowane zarzuty podczas oceny programowej w 2017 r. Sformułowane wówczas zarzuty dotyczyły kryterium 2 tj. programu kształcenia i możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz kryterium 3, tj. skuteczności wewnętrznego zapewnienia jakości. Zarzuty te podczas wizytacji w 2019 roku zostały uchylone ze względu na podjęte przez Uczelnię skuteczne działania pro jakościowe.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W Uczelni funkcjonuje formalnie wprowadzony Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, a także wyznaczone zostały osoby i zespoły sprawujące nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem studiów oraz określono ich kompetencje. Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów obejmująca efekty uczenia się, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe. Istnieją jednak rozbieżności w ocenie poszczególnych elementów programu studiów przeprowadzanej przez Zespół Kierunku Pił, a stwierdzonymi przez ZO uchybieniami i nieprawidłowościami w tym zakresie, opisanymi w kryterium 1 i 2 oraz 3, a także 8. W systematycznej ocenie programu studiów nie są uwzględniane bieżące analizy wyników nauczania i stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a także bieżące analizy wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów. Przeprowadzane ankiety wśród studentów należy uznać za mało miarodajne, gdyż ich zwrotność jest znikoma i nie dotyczą one oceny poszczególnych zajęć dydaktycznych, a jedynie całościowego procesu dydaktycznego realizowanego na kierunku. Natomiast jako źródło istotnych informacji o jakości kształcenia, skutecznie prowadzone są analizy wyników hospitacji i przeglądu prac

dypłomowych, choć bez uwzględnienia specyfiki profilu praktycznego studiów. W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni oraz interesariusze zewnętrzni, choć w przypadku studentów wpływ na zmiany programowe jest oceniany jako słaby. Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do doskonalenia tego programu. Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie.

Stwierdzone nieprawidłowości stanowiące podstawę do obniżenia oceny:

1. Stwierdzono znaczące rozbieżności pomiędzy pozytywnymi ocenami przeglądu różnych aspektów programu studiów dokonywanymi przez Zespół kierunku i zamieszczonymi w kartach samooceny kierunku, a stwierdzonymi przez ZO uchybieniami i nieprawidłowościami, w szczególności w zakresie formułowania efektów uczenia się, czy nadmiernej nieuzasadnionej merytorycznie ilości godzin nakładu pracy studenta przypisanych do konsultacji, czy braku weryfikacji efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, czy też braku weryfikacji aspektów praktycznych w pracach dyplomowych - por. Kryt.1, 2, 3).
2. Systematyczna ocena programu studiów nie jest oparta o wyniki analizy miarodajnych danych i informacji, tj. ankiet wśród studentów, ponieważ ich zwrotność jest znikoma, a sposób ich sformułowania sprawia, że wartość merytoryczna informacji zwrotnych uzyskiwanych w tak przeprowadzonej ankiecie jest niewielka, ponieważ nie dotyczy konkretnych zajęć i w ten sposób nie prowadzi do doskonalenia ich jakości. W rezultacie studenci mają niewielki wpływ na modyfikacje programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie identyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się większą dbałość o terminologię i prawidłowe nazwy przy redagowaniu dokumentów formalnych.
2. Rekomenduje się w opracowywaniu kart samooceny kierunku szersze uzasadnienia merytoryczne wskazywanych ocen dotyczących monitorowania poszczególnych aspektów programu studiów.
3. Rekomenduje się uwzględnienie w monitorowaniu realizacji programu studiów bieżącej analizy wyników nauczania i stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w postaci kluczowych wskaźników ilościowych postępów i niepowodzeń studentów w nauce, jako ważnego aspektu doskonalenia jakości kształcenia.
4. Rekomenduje się prowadzenie bieżących analiz wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów jako ważnego źródła informacji o jakości procesu kształcenia na kierunku.

Zalecenia

1. Zaleca się podjęcie skutecznych działań projakościowych dotyczących przeglądu programu studiów, szczególnie w zakresie formułowania efektów uczenia się, szacowania nakładu czasu pracy studenta związanego z konsultacjami, weryfikacji efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, weryfikacji praktycznych aspektów prac dyplomowych.

2. Zaleca się wypracowanie skutecznego systemu ankietyzacji wśród studentów, który przynosiłby informacje zwrotne o jakości prowadzenia poszczególnych zajęć dydaktycznych i tym samym wskazywałby na kierunki doskonalenia procesu dydaktycznego.

5. Załączniki: